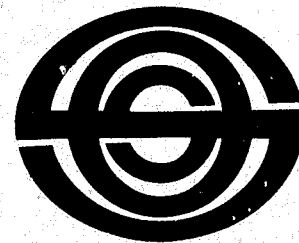

Kriminalvården 1975

38550
c2

Kriminalvården 1975

NCJRS
NOV 5 1976
ACQUISITIONS

Sveriges officiella statistik
Kriminalvårdsverket
Norrköping 1976

The Prison and Probation System 1975

Official Statistics of Sweden
National Prison and Probation Administration
Norrköping 1976

Tidigare publicering

Årspublikationen Kriminalvården har sedan 1961 utgivits under samma namn inom serien Sveriges officiella statistik. Fortsättning på Fångvården: 1911-1947.

Previous publication

The annual report on the Prison and Probation System has been published since 1911 with the exception of the years 1948-1960. The report is included in the series of Official Statistics of Sweden.

Published by
the National Prison and Probation Administration, S-601 80 Norrköping

LiberFörlag/Allmänna Förlaget
ISBN 91-38-02896-4

Printed in Sweden
AB Fälth's Tryckeri, Värnamo 1976

Förord

Föreliggande berättelse innehåller statistiska uppgifter och en sammanfattande beskrivning av verksamheten inom kriminalvårdsverket under år 1975.

Det principbeslut om reformer inom kriminalvården som riksdagen fattade våren 1973 medförde att en genomgripande förändring av kriminalvårdens organisation och verksamhet påbörjades under 1974. Under 1975 har arbetet med genomförandet av kriminalvårdsreformen fortsatt.

Den regionala organisationen har byggts ut och planering och förberedande åtgärder för ytterligare utbyggnad har genomförts.

En omfattande utbildning och information om reformens målsättning samt tillämpning av nya författningar har genomförts under året.

För frivårdens del har reformen inneburit förändringar av både arbetsuppgifterna och verksamhetens inriktning. Den har också medfört inte obetydliga resursförstärkningar.

Enligt lagen om kriminalvård i anstalt skall verksamheten på anstalterna redan från intagningen inriktas på konkreta åtgärder som förbereder den intagne för tillvaron utanför anstalten, i den utsträckning detta kan ske utan att kravet på samhällsskydd blir eftersatt.

Ökade resurser under året har bl a medfört förbättrade förhållanden inom sjuk- och hälsovården och större insatser i frigivningsarbetet.

Kriminalvårdsreformens i många avseenden genomgripande förändringar av verksamheten har också medfört problem och påfrestningar för kriminalvårdens personal.

Norrköping i maj 1976.

Bo Martinsson

Gunnar Andersson

Innehåll

Contents

8	The Swedish Prison and Probation System		The Swedish Prison and Probation System
12	1	Kriminalvårdsreformen	Reform of the Prison and Probation System
14	2	Kriminalvårdens organisation	Organization of the Prison and Probation System
14	2.1	Kriminalvårdsstyrelsen	National Prison and Probation Administration
14	2.2	Regionorganisationen	Regional organization
15	2.2.1	Skyddskonsulentdistrikten	Probation districts
15	2.2.2	Lokalanstalterna	Local institutions
15	2.2.3	Allmänna häkten	Remand prisons
18	2.2.4	Transportcentraler	Transfer operations
18	2.3	Riksanstalterna	National institutions
19	3	Klientelutveckling	Correctional population
19	3.1	Frivårdsklientelet	Non-institutional clientele
20	3.2	Anstaltsklientelet	Institutional clientele
21	3.3	Häktade m m	Remand prison population
24	4	Frivården	Probation and parole work
24	4.1	Personundersökningsverksamheten	Social enquiry reports
24	4.2	Social verksamhet	Social work
25	4.3	Hälso- och sjukvård	Medical care
26	4.4	Psykologverksamhet	Work by psychologists
27	5	Anstaltsvård	Institutional care
27	5.1	Arbete och utbildning	Work and education programs
31	5.2	Fritids- och kontaktverksamhet	Leisure time activities
33	5.3	Hälso- och sjukvård	Medical care
34	5.4	Psykologverksamhet	Work by psychologists
34	5.5	Permission	Furloughs
34	5.6	Tillsyns- och säkerhetsfrågor	Surveillance and security
37	6	Utvärdering och utvecklingsarbete	Research and development work
39	7	Extern information	External information

39	7.1	Internationella besök och kontakter	International contacts and visitors
40	8	Administration	Administration
40	8.1	Personal	Staff
41	8.2	Personalutbildning	Staff Training
42	8.3	Ekonomi	Financial aspects
43	8.4	Rättsärenden	Legal matters
44	8.5	Klientelrutiner inom kriminalvården	Population information system
45	8.6	Kriminalvårdsstyrelsens omlokalisering	Relocation of National Prison and Probation Administrations headquarters
46	9	Nämndverksamhet	Central and Local Boards
46	9.1	Interneringsnämnden	Internment Board
46	9.2	Ungdomsfängelsenämnden	Youth Prison Board
47	9.3	Kriminalvårdsnämnden	Correctional Board
49	9.4	Övervakningsnämnderna	Local Supervision Boards
		Texttabeller	Tables in the text
20	3.1	Beslut om villkorlig frigivning 1975	Parolees 1975
22	3.2.1	Interneringsanstalterna: nykomna internerade 1969–1975, efter i domen utsatt minsta tid för behandling i anstalt	Internees admitted in 1969–1975 by minimum length of sentence
22	3.2.2	Utländska medborgare dömda till fängelse, som intagits 1975, efter strafftidens längd och nationalitet	Foreign citizens admitted to Swedish prisons in 1975, by nationality and length of sentence
22	3.2.3	Utländska medborgare intagna i kriminalvårdsanstalt 1975, efter nationalitet	Foreign citizens admitted to Swedish prisons 1975, by nationality
23	3.3	De allmänna häktena: platsantal, medelbeläggning, belägningsprocent och tillströmning av intagna 1975	Remand in custody: capacity, average population, population as percentage of capacity and admissions in 1975
26	4.3	Frivården: drogmissbrukare	Non-institutional clientele: drug addicts
29	5.1.1	Arbetsdriften: genomsnittlig timförtjänst budgetåren 1964/65–1974/75	Employment program: hourly earnings in fiscal years 1964/65–1974/75
30	5.1.2	Arbetsdriftens internresultat budgetåret 1974/75	Employment program: income and expenditure in fiscal year 1974/75
31	5.1.3	Arbetsdriften: årsproduktion budgetåren 1964/65–1974/75	Employment program: production value in fiscal years 1964/65–1974/75

34	5.3	Kriminalvårdsanstalterna: drogmissbrukare	Institutional clientele: drug addicts
35	5.5	Kriminalvårdsanstalterna: permissioner 1975	Prisons: furloughs 1975
35	5.6	Kriminalvårdsanstalterna: rymningar 1975	Prisons: escapes 1975
40	8.1	Kriminalvårdsverket: personal	The Prison and Probation System: staff
43	8.3	Kriminalvårdsverket: utgifter och anslag budgetåren 1973/74-1976/77	The Prison and Probation System: budgetary appropriations and expenditure in fiscal years 1973/74-1976/77
48	9.4	Frivårdsklientelet: övervakningsnämndernas beslut om åtgärder vid misskötsamhet 1975	Non-institutional clientele: decisions of the Supervision Boards on misconduct cases 1975
		Tabellavdelning	Tables
52	1	Frivården: klientel den 1 januari 1976 efter påföljd, kön och skyddskonsulentdistrikt	Non-institutional clientele as of January 1, 1976 by sentence, sex and probation district
54	2	Frivården: övervakare fördelade efter antalet uppdrag 1 januari 1976	Supervisors by number of cases as of January 1, 1976
55	3	Frivården: olika kategorier övervakare den 1 januari 1976	Categories of supervisors as of January 1, 1976
55	4	Frivården: klientelutveckling 1969-1976	Non-institutional population 1969-1976
55	5	Frivården: klienteltillströmning 1969-1975	Non-institutional care: new cases 1969-1975
56	6	Personer dömda till skyddstillsyn 1975 efter huvudbrott, ålder och kön	Persons sentenced to probation 1975 by principal offence, age and sex
58	7	Kriminalvårdsanstalterna: platsantal och medelbeläggning 1975	Prisons: capacity and average population 1975
60	8	Kriminalvårdens anstalter: platsantal 1969-1976	Prisons and remand prisons: capacity 1969-1976
60	9	Kriminalvårdsanstalterna och de allmänna häktena: klienteltillströmning 1969-1975	Prisons and remand prisons: receptions 1969-1975
61	10	Kriminalvårdsanstalterna: avgångna 1969-1975	Prisons: released persons 1969-1975
61	11	Kriminalvården: genomsnittligt antal personer inom anstaltsvård och frivård 1969-1975	Average institutional and non-institutional clientele 1969-1975
62	12	Kriminalvårdsanstalterna och de allmänna häktena: intagna efter kategori 1 januari 1975-1 januari 1976	Prisons and remand prisons: inmates by category January 1, 1975-January 1, 1976

63	13	Kriminalvårdsanstalterna: till fängelse dömda som intagits 1975 efter ålder, kön och strafftidens längd	Prisons: sentenced persons admitted in 1975, by age, sex and duration of sentence
64	14	Kriminalvårdsanstalterna: till fängelse dömda som intagits 1975, efter ålder, kön och huvudbrott	Prisons: sentenced persons admitted in 1975, by age, sex and principal offence
66	15	Till fängelse och skyddstillsyn dömda som intagits i anstalt 1975 efter huvudbrott, ålder och kön	Persons sentenced to imprisonment and probation admitted in 1975 by principal offence, age and sex
67	16	Kriminalvårdsanstalterna: till internering dömda, nykomna under 1975, efter ålder, kön och huvudbrott	Prisons: sentenced persons admitted in 1975, by age, sex and principal offence
67	17	Kriminalvårdsanstalterna: till ungdomsfängelse dömda, nykomna 1975, efter ålder, kön och huvudbrott	Prisons: persons sentenced to youth imprisonment admitted in 1975, by age, sex and principal offence
68	18	Kriminalvårdsanstalterna: till skyddstillsyn med anstaltsbehandling dömda, som intagits 1975, efter ålder, kön och huvudbrott	Prisons: persons sentenced to probation with institutional treatment, admitted in 1975, by age, sex and principal offence
		Diagram	Diagrams
70	1	Frivården: genomsnittligt antal klienter 1965-1975 efter kategori	Average non-institutional clientele 1965-1975, by category
71	2	Kriminalvårdsanstalterna: genomsnittligt antal klienter 1965-1975 efter kategori	Prisons: average institutional clientele 1965-1975, by category
72	3	Kriminalvårdsanstalterna: sluten anstaltsvård 1965-1975	Prisons: closed institutional care 1965-1975
73	4	Kriminalvårdsanstalterna: öppen anstaltsvård 1965-1975	Prisons: open institutional care 1965-1975

Symboler använda i tabellerna

Explanation of symbols

—	Intet finns att redovisa	Magnitude nil
..	Uppgift ej tillgänglig eller alltför osäker för att anges	Data not available
.	Uppgift kan ej förekomma	Category not applicable
M	Män	Men
Kv	Kvinnor	Women
S	Slutna anstalter	Closed wings
Ö	Öppna anstalter	Open wings

The Swedish Prison and Probation System

The Swedish Penal Code of 1965 provides for the following main kinds of sanctions:

- Fines
- Conditional sentence
- Probation
- Imprisonment, youth imprisonment and internment
- Committal for special forms of treatment

In the choice of sanctions the courts are required to give careful consideration to individual as well as general prevention. Wherever possible preference is given to measures which avoid deprivation of liberty.

The National Prison and Probation Administration is responsible for the carrying out of sentences of probation and the various forms of imprisonment including internment. It is also responsible for prisons for those remanded in custody and for parole services. The National Prison and Probation Administration is an autonomous body under the Ministry of Justice.

Reform of the prison and probation system

Of major importance for the correctional system's work in 1974 was the initiation of a far-reaching reorganization of the system. The implementation of the reform has continued during 1975. Full implementation is expected to require five years, that is up to 1979.

The main principles of this reform were worked out by a special Ministry of Justice Committee during 1971-72 and, with slight modifications, were accepted by the Parliament in 1973. The basic principles are as follows. The importance of handling offenders without deprivation of liberty is emphasized. Where deprivation of liberty is unavoidably necessary it should be organized so as to keep the offender in close contact with society. To that end offenders serving sentences of up to one year, i.e. about 90 per cent of the yearly intake, are to be sent to small institutions in their own localities. Only offenders serving longer terms will be allocated to national prisons but these too can be admitted to

local institutions for the terminal phase of sentence. The local institutions are intended to have open, flexible regimes which will permit inmates to have intensive contact with normal society and especially with families, employers, educational facilities and leisure time associations. Preparation for release must be started in good time. Responsibility for this lies with the local probation office. A further principle is that prisoners do not forfeit their right to use the various social service agencies by reason of their sentence and therefore the community's social service bodies should be utilized whenever necessary. In order to facilitate this the previous regional division of the correctional system had to be reduced in size. New regions are therefore being established whose boundaries coincide with those of the county administrative authorities. With the aim of increasing effectiveness in probation and parole work, a steady increase in professional staff is taking place. The major provisions of the reform concerning the treatment of prisoners were embodied in an Act on Correctional Treatment in Institutions which entered into force on 1st July 1974. A translation of the Act and other literature concerning the reform is available from the National Prison and Probation Administration.

Organization of the prison and probation system

The central management of Sweden's correctional system, both in its institutional and non-institutional forms, is carried out by the Administration's staff of about 350. The Administration is headed by a Director General and consists of two main departments. One of these is concerned with treatment and security, the other with work and education. At the regional level, regional directors are responsible for the efficient administration and coordination of institutional and non-institutional treatment. In addition each institution and probation district has a supervision board whose chairman is a judge. The supervision boards make recommendations and decisions concerning the treatment of committed offenders

and also constitute a form of independent inspection of the correctional system.

A region consists of one or more remand prisons plus a number of local institutions and probation districts. The national institutions, which are administratively subordinated to the National Prison and Probation Administration, lie outside the regional organization.

Institutional allocation

The allocation of prisoners to an appropriate establishment is ordinarily the responsibility of the regional director assisted by the members of a treatment board. Both prison and probation staff take part. As explained earlier, the new Act requires that prisoners be assigned to institutions near their homes or in the case of longer term prisoners, should serve the terminal phase in a local institution. Consideration is also given to other factors including the need to provide vocational training, education or some special treatment.

Work programs

Institutional treatment implies a policy of full employment. Every able-bodied man who can work a normal 40-hour week is required to do so. The sole exceptions are for persons awaiting trial and the ill or disabled.

About 3 000 openings are available in industry and 750 in mechanized farming and forestry. There are also simpler tasks in cells (chiefly for persons awaiting trial) and maintenance duties available to some extent.

The workshops at the new institutions are fully comparable in every respect with their counterparts in civilian life. Even the older institutions seek to organize their work programs in accordance with present-day manufacturing principles.

Emphasis in the manufacturing sector is on iron, steel and wood products together with the production of clothing. Some institutions specialize in plastics while others run large scale laundries. Building and construction is another important industry.

All work is remunerated, with piece-rates used wherever possible. The market value of all goods and services produced amounted to about 90 million Swedish crowns in the fiscal year 1974/75.

Besides the activities inside the institutions the new law provides greater opportunities for the granting of permits to inmates for special activities outside the institution. Such permits allow the inmate of an institution to work or participate in schooling, training or other specially arranged activities, e.g. study excursions, outside the institution during working

hours. These permits are intended chiefly for inmates of local institutions, but if there are special reasons for doing so they can also be granted to inmates of national institutions. The use of work and study permits has steadily increased and by 1st December 1975 about 8 % of inmates in local institutions were working or studying outside these institutions. During October and November 1975 about 9.5 % of the total working hours in local institutions was given over to activities under work and study permits.

Education and vocational training

Apart from regular work, the inmates are increasingly able to improve general education and to take vocational training. Some institutions offer full-time courses at the secondary level. A few institutions co-operate with nearby folk highschools. The teachers from these schools hold daily classes at the institutions for inmates interested in studying. Other institutions have separate sections for inmates taking correspondence courses in which they receive help from tutors.

For young prisoners, emphasis is put on vocational training combined with general education. To keep pace with the ever growing importance that vocational training has assumed for adults in the wider society, the institutions have provided greater opportunities in this field. During 1975 about 600 educational places were available at 30 institutions.

Sentences to Imprisonment

In 1975, 10 109 persons sentenced to imprisonment were admitted to correctional institutions.

About 73 per cent of the newcomers were sentenced to less than four months' deprivation of liberty and nine per cent to one year or more.

The admitted persons are distributed by principal offence as follows.

Driving whilst intoxicated	35 per cent
Larceny	17 »
Violence	12 »
Insubordination	8 »
Drug Act	4 »
Fraud	3 »
Aliens' Act	3 »
Other	18 »
<i>of which with two or more equally serious offences in the judgement rendered</i>	
Registered	11 »
	100 »

Of those sentenced to imprisonment in 1974, 33 per cent had been registered as serving at least one sentence during the period from January 1, 1972 to the date of actual admission. 14 per cent had been registered as serving more than one sentence.

A daily average of 2 788 persons sentenced to imprisonment were in correctional institutions during the year. The corresponding figure for 1974 was 2 808.

The provisions of the Act concerning persons sentenced to imprisonment apply also to persons committed to prison in conversion of an unpaid fine. During 1975, 73 persons were admitted to correctional institutions for non-payment of fines.

Sentences to Youth Imprisonment

In 1975, 161 persons were admitted to youth prisons, 85 on sentences to youth imprisonment for the first time and 76 as recalls.

A daily average of 238 persons served youth imprisonment in correctional institutions. The corresponding figure for 1974 was 313.

Sentences to Internment

Internment is an indeterminate sanction intended for serious recidivists. In 1975, 223 persons were taken into internment, 24 on sentences to internment for the first time and 199 on recall mainly because of new offences during the parole period.

A daily average of 378 persons served internment in institutions during the year. The corresponding figure for 1974 was 378.

Furloughs

Under the new Act that came into force on the 1st of July 1974 the rules for furlough have been made less restrictive. An inmate may be granted permission to leave an institution for a specified brief period in order to facilitate his adjustment in society (short furlough) as long as there is no considerable risk for misuse. As preparation for release prisoners can also be given the opportunity of living outside the institution even before the date of release (release furlough). However, if there can be no question of conditional release because of the short duration of the term of imprisonment, release furlough may be granted only for very special reasons.

Altogether 36 864 furloughs were approved in 1975. Of these 2 611 (7 per cent) were abused in the sense that the inmate did not return to the institution within the time allowed and 978 (3 per cent) due to other misconduct, e.g. misuse of alcohol or narcotics or criminal activities.

Non-institutional treatment

It has long been Swedish policy to avoid the use of imprisonment as much as possible and more and more importance is attached to the use of non-institutional measures. The number of persons sentenced to the sanction of probation was 6 938 in 1975. In the same year the total number of persons under probation supervision was 13 358. In addition to these probationers, a further 3 333 persons, were under supervision as parolees from youth prisons, ordinary prisons and the special internment prisons.

It is a distinctive feature of probation and parole work that it is undertaken by only a small number of professional fulltime probation officers who are supported by about 9 400 auxiliary workers. It is the latter who take much of the personal contact work with clients. Caseloads are therefore small, with most voluntary workers having no more than one or two cases. The professional probation officers are mainly organizers and counsellors although of course some of the more difficult cases require their special direct attention. In order to increase the probation service's capacity to handle difficult cases the professional staff will be increased steadily over the next five years.

Under an Act of January 1974 supervision on probation has been reduced from three to two years for all but exceptional cases.

Innovations with institutional treatment

In Sweden efforts are being made to reduce the harmful effects usually attendant upon imprisonment, especially isolation from the world outside the prison, and to try to provide a more meaningful and positive content to prison time.

At Tillberga open prison, inmates are engaged on normal production work for which they are paid at the same rates adjusted for tax, as those agreed with the trade's unions for the open market. They may go home every second weekend on leave. The aim of the experiment is to improve the social and financial situation of inmates and those who volunteer to come to Tillberga must agree to work out suitable budget plans.

A research study has been made of recidivism after release from Tillberga. The recidivism rates have also been compared with those of persons released from other prisons and matched with the Tillberga group for number of previous sentences and age. For a period of up to 9 months there was a statistically significant difference in recidivism in favour of the Tillberga group. Thereafter the rates for the Tillberga group and the matched group became nearly similar. The payment of market adjusted rates

has now been extended to a closed national prison, Skogome.

At Gävle prison an experiment in shared responsibility has been set up. Here the aim has been to give maximum responsibility to the staff and prisoners to work out appropriate programmes and ensure that they function. Group and community meetings have been used on a large scale and communication inside the prison and contact with the outside world have been markedly improved.

A final research report on this experiment was ready by the end of the year. It described in detail the various phases of the project and how these were experienced by staff and inmates. The latter were interviewed both on release and up to 9 months later. Their attitudes were compared with those of a matched sample from other prisons. The Gävle group were positive about the experiment. Most of those interviewed felt that they had improved in selfconfidence, understanding of others and the ability to deal with difficult situations. This was true both at release and 9 months after release. The comparison group reported far more negatively on their prison experience and its effects on them. Only small differences in recidivism rates were found between the groups however and these never reached statistically significant levels. The research also explored staff attitudes to the experiment. Main findings were that the basic grade prison officer staff had been insufficiently involved in decision making partly because shift work constituted an obstacle to communication. This meant that the staff group was divided into those who had and those who did not have access to continuous information. The staff group tended therefore to be a split group. Despite these difficulties the staff believed that there should be further investment in experiments of this kind. The experiment continues with certain modifications.

At Gruvberget the National Prison and Probation Administration has taken over a small village, formerly the property of a forestry company. Prisoners come to courses which are held there on civil rights and responsibilities, problems in family and personal relationship, etc. They can live with their families in the several small houses available during these courses.

Innovations with non-institutional treatment

In Stockholm a special treatment centre, opened in October 1972, has developed foundations for its

work of providing specialized help to clients with severe social and psychological difficulties. Medical, psychological and social work is carried out from the centre which also has a temporary stay hostel for special cases.

A study has been made of the characteristics of the centre's intake and the social situation on referral and six months later compared. The social circumstances and drug or alcohol problems show improvement in an encouraging proportion of cases.

Recidivism

The National Central Bureau of Statistics publishes reports on recidivism. Recidivism is defined as relapse into crime carrying more serious penalties than fines alone. The relapse must have been recorded as a result of a court decision or a prosecutor's decision to waive prosecution.

For those sentenced in 1970 and at the risk for the following three years the relapse rates are as follows. For prison sentences of 1-4 months the rates for those without previous convictions and with previous convictions were 15 per cent and 48 per cent respectively. For first offenders sentenced to imprisonment for five months or more, the relapse rate was 21 per cent. The corresponding rate for those with previous convictions was 72 per cent.

For those with previous offences who were sentenced to youth imprisonment—and this means the bulk of the youth prison population—the relapse rate was 86 per cent. A similar rate, 79 per cent, was recorded for those sentenced to internment. Of first offenders sentenced to probation, 33 per cent relapsed during the follow-up period whilst the corresponding figure for those with previous convictions was 50 per cent.

Correctional innovations and evaluation

The general legal, judicial and social background together with the relatively small scale of operations provide favourable settings for correctional innovation and evaluation. It has however to be admitted that there has been little systematic evaluation of the methods and measures employed. Their impact and effectiveness is still largely a matter for conjecture. A steady development of empirical studies on the working of the probation, parole and prison system is now therefore being attempted.

1. Kriminalvårdsreformen

Under året har arbetet med genomförandet av 1973 års kriminalvårdsreform fortsatt. För kriminalvårdsverkets del har arbetet bl a bestått i att fördela nytillkomna resurser samt att informera anställda, intagna och allmänhet om reformens innehåll och om tillämpningen av nytillkomna författningar. För att uppnå ett ändamålsenligt utnyttjande av de resurser som ställts till förfogande genom reformen har översyn av olika verksamhetsgrenar genomförts och nya anvisningar utfärdats.

Utbyggnaden av den regionala organisationen har fortsatt. Av Härnösands/Sundsvallsregionen bildades vid årets ingång två nya regioner, Umeåregionen och Härnösandsregionen. Vidare har planering och förberedande åtgärder genomförts för upplösning av Kümula- och kvinnoregionerna och inrättande av Örebroregionen, Västeråsregionen och Linköpingsregionen.

För narkomanvården har medel anslagits för inrättande av narkomanvårdsteam i Göteborg och Malmö samt en psykiatertjänst vid skyddskonsulentdistriktet i Örebro. På grund av läkarbrist har teamet i Göteborg ännu inte påbörjat sin verksamhet. Av fyra nyinrättade läkartjänster för kroppssjukvård har endast en kunnat besättas. Denna läkare har placerats vid häktet i Stockholm. Ett antal tjänster som översköterska har tillsatts både inom anstaltsvården och frivården. De gjorda insatserna har bidragit till en påtaglig förbättring av hälsovården på anstalterna och ökat möjligheterna att ta hand om frivårdsklientelet.

På anstaltssidan har den förändrade lagstiftningen i förening med ökad medelstilldelning för permissions- och frigivningsändamål möjliggjort ett ökat antal permissioner. Permissionerna har därmed i större utsträckning än

tidigare kunnat ingå som ett normalt led i behandlingsarbetet.

Utbyggnaden av frivården har fortsatt enligt planerna vilket medfört att ett flertal frivårdsdistrikt kommit ned till eller underskridit det antal, 60 ärenden per handläggande tjänsteman, som förordades av kriminalvårdsberedningen. Undantag utgör emellertid flertalet storstadsdistrikt, där resursförstärkningarna har begränsats i avvaktan på pågående utredning angående storstadsdistriktens framtida utformning. Samtliga distrikt har erhållit de personalförstärkningar för personundersökningsverksamhet som från början ställts i utsikt. Den ökade arbetsbelastning som personundersökningsarbetet medfört har emellertid vid vissa distrikt endast delvis kompenseras av de nytillkomna resurserna.

Framförallt i storstäderna har ett tungarbetat missbrukarklientel medfört svåra påfrestningar för såväl lekmanövervakare som frivårdstjänstemän. En bidragande orsak har därvid varit svårigheten att bereda plats för kriminalvårdsklientelet inom ramen för tillgängliga samhällsliga behandlings- och sjukvårdsorgan. Kravet att kriminalvårdsklientelet i full utsträckning skall ha tillgång till samhällets allmänna vårdresurser har endast delvis uppfyllts. Detta kan bero dels på att dessa resurser är otillräckliga, dels på brister i gällande lagstiftning. Uppenbart är att kriminalvårdsklienteletets speciella situation gör det till en mindre angelägen målgrupp för vårdorgan som i mycket stor utsträckning inriktar sin verksamhet på frivillig medverkan från klientens sida.

Personalutbildningen om kriminalvårdsreformen har bl a innefattat en kurs i behandlingsplanering för ca 1 000 av verkets tjänstemän. Anvisningar har utarbetats för frigångs-

arbetet och för fritidsverksamhet utanför anstalt. I båda fallen har den slutliga utformningen föregåtts av ett omfattande remissarbete där ett stort antal av verkets tjänstemän beretts tillfälle att framföra sina synpunkter. Detsamma har skett beträffande de anvisningar som utfärdats för arbete på lokalanstalt. Anvisningarna som blivit riktgivande för verksamheten på dessa anstalter har också utgjort underlag för den pågående planeringen av en ny lokalanstalt i Helsingborg.

De djupgående förändringar av verksamheten som kriminalvårdsreformen medfört har helt naturligt inte kunnat genomföras utan problem och påfrestningar för kriminalvårdspersonalen. Såväl frivård som riks- och lokalanstalter har redovisat växande svårigheter

med svårbehandlat och ofta allvarligt missbrukarorienterat klientel. Bl a har problem med narkotikasmuggling och minskad arbetsvilja rapporterats från anstalterna. Det har också konstaterats att permittenterna i ökad utsträckning återvänt till anstalten narkotika- eller alkoholpåverkade.

Bl a liberaliserade frigångsregler har å andra sidan medfört att ett ökat antal personer kunnat slussas ut i frihet via frigång. Omkring 300 personer har genom bestämmelser i den nya lagen fått möjlighet att byta ut en del av sin anstaltsvistelse mot andra behandlingsformer, t ex vistelse på behandlingshem för narkotikamissbrukare. Fritidsverksamheten har blivit mer varierad sedan den i betydande utsträckning har förlagts utom anstalterna

2 Kriminalvårdens organisation

Kriminalvårdsstyrelsen är central förvaltningsmyndighet för ärenden om kriminalvård. Styrelsen är chefsmyndighet för regionkanslierna, kriminalvårdsanstalterna, de allmänna häktena och skyddskonsulentorganisationen.

Sedan den 1 juli 1974 är kriminalvårdsanstalterna uppdelade i riksanstalter och lokalanstalter. Riksanstalterna är administrativt direkt underställda kriminalvårdsstyrelsen medan lokalanstalterna, de allmänna häktena och skyddskonsulentdistriktet ingår i den från samma tidpunkt införda regionorganisationen.

Vid sidan om kriminalvårdsverket handläggs vissa ärenden om kriminalvård av de tre centrala nämnderna – interneringsnämnden, ungdomsfängelnsnämnden och kriminalvårdsnämnden – samt de lokala övervakningsnämnderna. Viktiga beslut i frågor om övergång mellan anstaltsvård och frivård fattas av nämnderna. Övervakningsnämnderna har dessutom, genom anvisningar och direktiv till skyddskonsulenter och övervakare, ledande uppgifter inom frivården.

2.1 KRIMINALVÅRDSSTYRELSEN

Kriminalvårdsstyrelsens, av regeringen utsedda ledamöter under år 1975 var generaldirektören Bo Martinsson, ordförande, överdirektören Sven Fischier, avdelningschefen i socialstyrelsen Henry Sälde, avdelningschefen i arbetsmarknadsstyrelsen Olof Bergström, juristen i Landsorganisationen Birgitta Alexanderson, förste vice verkställande direktören i Gränges aktiebolag Sven Ersman, f d ledamoten av riksdagen Astrid Bergegren och ledamoten av riksdagen Nils-Eric Gustafsson samt fr o m den 1 december som företrädare för

personalen ombudsmannen Sven Selin och skyddskonsulenten Linnea Nyman.

Kriminalvårdsstyrelsen är under generaldirektören och överdirektören organiserad på två avdelningar, vård- och tillsynsavdelningen samt arbets- och utbildningsavdelningen, två byråer, personalbyrån och ekonomibyran, samt ett antal enheter. Av dessa bildar organisationsenheten och systemenheten en central planeringsgrupp. Övriga enheter är juridiska enheten, utvecklingsenheten, personalutbildningsenheten, gruppen för genomförande av kriminalvårdsreformen och revisionskontoret.

2.2 REGIONORGANISATIONEN

Lokalanstalter, allmänna häkten, skyddskonsulentdistrikt och transportcentraler har från 1 juli 1974 organisatoriskt sammanförts i geografiskt avgränsade regioner under ledning av en kriminalvårdsdirektör. Kriminalvårdens regionala organisation kommer efter hand att byggas ut. Varje region skall när organisationen är helt utbyggd omfatta ett eller två län.

Under 1975 har landet varit indelat i följande geografiska regioner.

Umeåregionen: Norrbottens och Västerbottens län.

Härnösandsregionen: Västernorrlands och Jämtlands län.

Uppsalaregionen: Gävleborgs och Uppsala län.

Stockholmsregionen: Stockholms, Södermanlands och Gotlands län.

Kumlaregionen: Värmlands, Örebro, Kopparbergs, Västmanlands och Östergötlands län.

Göteborgsregionen: Göteborgs- och Bohus, Hallands, Skaraborgs och Älvsborgs län.

Malmöregionen: Jönköpings, Kalmar, Kronobergs, Blekinge, Malmö och Kristianstads län.

Därutöver bildade de båda riksanstalterna för kvinnor, Hinseberg och Båtshagen, en kvinnoregion.

Av Kumlaregionen och Kalmar län från Malmöregionen har fr o m den 1 januari 1976 följande tre regioner bildats.

Örebroregionen: Värmlands och Örebro län.

Västeråsregionen: Kopparbergs och Västmanlands län.

Linköpingsregionen: Östergötlands och Kalmar län.

Från samma tidpunkt upplöstes kvinnoregionen och Båtshagen ändrades från riksanstalt till lokalanstalt i Örebroregionen.

2.2.1 Skyddskonsulentdistriktet

Kriminalvården i frihet är organiserad i skyddskonsulentdistrikt. Skyddskonsulenten som leder verksamheten i distriktet är underställd kriminalvårdsdirektören i den region distriktet ligger. I frågor om överförande mellan anstaltsvård och frivård, övervakningens upphörande före provotidens utgång eller förlängning av provotiden beslutar de lokala övervakningsnämnderna och de centrala nämnderna.

Vid 1975 års utgång omfattade frivårdsorganisationen 46 skyddskonsulentdistrikt. Därtill kommer föreningen Skyddsvärnet i Stockholm som med statsbidrag bl a bedriver en verksamhet motsvarande den inom ett skyddskonsulentdistrikt. Den 1 januari 1975 delades Lunds skyddskonsulentdistrikt. Skyddskonsulentexpeditionen i det nya distriktet förlades till Ystad. Sedan 1972 finns en behandlingscentral i Stockholm. Behandlingscentralen är avsedd att efter remiss från skyddskonsulentdistriktet i Stockholm ta emot personer som genom allvarliga alkohol- och narkotikaproblem befinner sig i dålig fysisk eller psykisk kondition.

För behandling av narkomaner finns sedan den 1 januari 1974 tjänster inrättade för en överläkare och en översköterska vid skyddskonsulentdistriktet i Örebro.

Under 1975 fanns inom frivårdsorganisationen 618 tjänster inrättade. Från den 1 janu-

ari 1976 har frivården tillförts ytterligare 58 tjänster.

I övervakningsarbetet, som leds av skyddskonsulenterna, är ett mycket stort antal frivilliga övervakare engagerade. De erhåller ersättning med 50 kr per uppdrag och månad. Vid utgången av år 1975 var antalet lekmanövervakare omkring 9 400.

2.2.2 Lokalanstalterna

För att underlätta kontakter med anhöriga, arbetskamrater, övervakare och myndigheter skall den dömda om möjligt placeras så nära sin hemort som möjligt. Detta sker genom att han placeras på lokalanstalt.

Den 1 januari 1976 fanns 50 lokalanstalter. Lokalanstalterna är till övervägande del små enheter med 20–60 platser. Nominellt fanns sammanlagt 2 081 platser varav 828 slutna och 1 253 öppna.

Den 1 april togs en ny öppen lokalanstalt, Ljustadalen, med 19 platser i bruk. Anstalten tillhör Härnösandsregionen.

I Stockholmsregionen lades verksamheten ned vid den slutna anstalten Långholmen vid utgången av juni 1975. Samtidigt övertogs huvudmannaskapet för den rättspsykiatriska kliniken vid anstalten av socialstyrelsen.

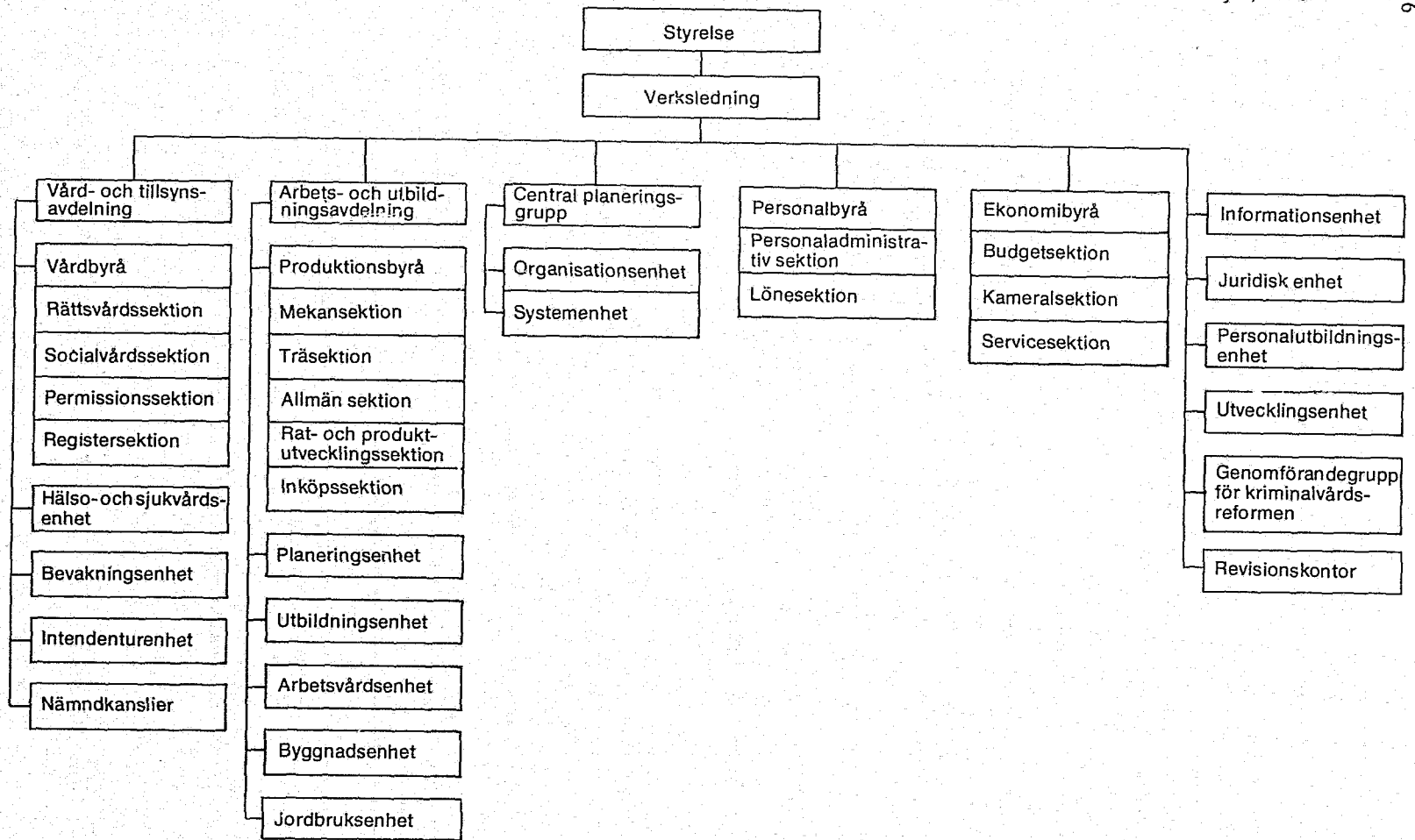
I lokalanstalt skall företrädesvis de placeras som undergår fängelse i högst ett år och de som är ådömda skyddstillsyn med behandling i anstalt. Även intagna som undergår fängelse i mer än ett år, ungdomsfängelse eller internering får föras över från riksanstalt till lokalanstalt när så behövs för en ändamålsenlig förberedelse av frigivningen.

Anstalterna har intimt samarbete med frivården. Det åligger frivårdens personal att i samråd med anstaltens personal förbereda frigivningen för intagna i lokalanstalt.

2.2.3 Allmänna häkten

Sedan år 1965 förvaltar kriminalvårdsstyrelsen de allmänna häktena och de arrestlokaler som är samordnade med dessa. En successiv utbyggnad av häktesorganisationen pågår.

Allmänna häktet i Stockholm flyttade under 1975 till nya lokaler och har numera 336 plat-

Kriminalvårdens regionorganisation 1976-01-01 Regional organization as of January 1, 1976

Kriminalvårdsstyrelsen						
Umeåregionen	Härnösandsregionen	Uppsalaregionen	Västeråsregionen	Stockholmsregionen	Örebroregionen	
Skyddskonsulentdistr Gällivare Luleå Umeå Allmänt häkte Umeå Lokalanstalter Haparanda Luleå Sörbyn Umeå	Skyddskonsulentdistr Härnösand Sundsvall (frivh) Östersund Allmänna häkten Härnösand Östersund Lokalanstalter Bergsåker Härnösand Ljustadalen	Skyddskonsulentdistr Gävle Hudiksvall Uppsala (inackhem) Allmänna häkten Gävle Uppsala Lokalanstalter Gävle Hudiksvall Uppsala (med studiegård) Vångdalen Åby Kursbyn Gruvberget	Skyddskonsulentdistr Falun Köping Västerås (inackhem) Allmänna häkten Falun Västerås Lokalanstalter Falun Majorshagen Västerås	Skyddskonsulentdistr Eskilstuna Nyköping Sthlms internerade Sthlms norra förorter Sthlms norra unga Sthlms norra äldre Sthlms södra förorter Sthlms södra unga Sthlms södra äldre Södertälje Visby Skyddsvärnet i Sthlm Behandlingscentralen i Stockholm	Allmänna häkten Hall Stockholm Visby Lokalanstalter Asptuna Djupvik Nacka Nyköping Sjöboda Svartsjö Valla Visby	Skyddskonsulentdistr Karlstad Kristinehamn Örebro (frivhem) Allmänna häkten Karlstad Örebro Lokalanstalter Båtshagen Lerbäck Orretorp Skåltjärnshyttan
Linköpingsregionen	Göteborgsregionen		Malmöregionen			
Skyddskonsulentdistr Kalmar Linköping Norrköping (frivhem) Västervik Allmänna häkten Kalmar Norrköping Lokalanstalter Västervik Ödevata	Skyddskonsulentdistr Bohus Borås (frivhem) Gbggs unga Gbggs äldre skyddstillsyn Gbggs äldre villk frig Halmstad Skövde Vänersborg Allmänna häkten Borås Göteborg Mariestad	Lokalanstalter Halmstad Härlanda Lindome Mariestad Måshult Ollestad Småteryd Vänersborg Västergården Ytterby	Skyddskonsulentdistr Helsingborg Jönköping Karlskrona Kristianstad Lund Malmö Växjö Ystad Allmänna häkten Helsingborg Jönköping Malmö Växjö	Lokalanstalter Hildero Karlskrona Kristianstad Rönås Singeshult Stångby Torhult Tygelsjö Växjö Ystad		

ser. Ett nytt häkte i Uppsala med 32 platser togs i bruk under året.

Den 1 januari 1976 fanns 21 häkten med tillsammans 1 126 platser. Därutöver fanns ett mindre antal platser för häktade vid lokalanstalterna Luleå, Haparanda, Nyköping, Ystad och Kristianstad.

I de allmänna häktena kan förutom häktade anhållna och för brott gripna personer placeras utflänningar som tagits i förvar, personer som omhändertagits med stöd av barnvårdslagen eller nykterhetsvårdslagen m fl.

I en utredning inom justitiedepartementet har under året övervägts vissa ändringar i reglerna om behandlingen av anhållna och häktade. Förslag till ny lag om behandling av häktade och anhållna (proposition 1975/76:90) överlämnades till riksdagen i januari 1976. En offentlig utredning har sedan 1974 haft uppdraget att se över de grunder för anhållande och häktning som är angivna i rättegångsbalken. Utredningen skall därutöver undersöka om en ändrad utformning av rättegångsbalkens regler om anhållande och häktning ger anledning till ytterligare reformer på behandlingsområdet.

2.2.4 Transportcentralerna

Kriminalvårdens transportcentraler skall genom samordning och rationalisering minska behovet av transportpersonal och färdmedel.

Transportcentraler finns i Härnösand, Stockholm, Göteborg och Malmö. Transportorganisationen har till sitt förfogande 252 transportförartjänster och något över 100 bilar. Ett visst antal av dessa bilar har utrustats med mobiltelefon. Detta gör det möjligt att ytterligare effektivisera samordningen genom omdirigering av personal och färdmedel under pågående transport. För transport av intagna med taxifylyg har avtal slutits med Crownair Flygtjänst AB. Taxifylyget har anlitats för transport av 1 716 intagna. Den sammanlagda flygtiden uppgick till 1 025 timmar.

Den totala transporttiden under 1975 uppgick till 503 207 timmar. Av dessa transporttimmar upptogs 246 604 av transporter som anmälts till transportcentralerna. En beräknad besparing av 190 947 transporttimmar har möjliggjorts genom samordning av de anmälda transporterna.

För polismyndigheternas räkning har transporter utförts omfattande 107 663 timmar vilket utgör 93 procent av samtliga anmälda polistransporter.

2.3 RIKSANSTALTERNA

Den 1 januari 1976 fanns 22 rixsanstalter. Nominellt fanns sammanlagt 2 544 rixsanstaltplatser. Därav var 1 766 slutna och 778 öppna platser.

Under 1975 har antalet platser minskats vid flera anstalter. Ulriksforsanstalten, som varit slutna, är från den 1 januari 1976 öppen rixsanstalt.

Rixsanstalterna skall företrädesvis ta emot personer som dömts till fängelse i mer än ett år, ungdomsfängelse eller internering. Även andra dömda kan placeras i rixsanstalt, om så är motiverat med hänsyn till säkerhetskrav eller särskilda behandlingsbehov.

Om lokalanstalt inte kan anvisas på grund av platsbrist, kan personer som av huvudsakligen allmänpreventiva skäl dömts till kortare fängelsestraff placeras i öppen rixsanstalt.

Rixsanstalterna varierar beträffande storlek, slutenhet och behandlingsresurser. I regel finns möjlighet till utbildning och kvalificerad arbetsträning liksom tillgång till psykiatrisk och annan medicinsk expertis. Vid vissa anstalter är arbetsdriften inriktad på produktion. Några anstalter tillgodoser högt ställda säkerhetskrav.

Vissa rixsanstalter är företrädesvis avsedda för speciella kategorier såsom ungdomar, internerade och kvinnor.

3 Klientelutveckling

3.1 FRIVÅRDSKLIEN TELET

Kriminalvården i frihet omfattar dem som dömts till skyddstillsyn, villkorligt frigivits från fängelse eller efter verkställighet i anstalt av dom till internering eller ungdomsfängelse överförs till vård utom anstalt.

Under 1975 var i medeltal 16 691 personer underkastade kriminalvård i frihet. Fördelningen mellan olika kategorier framgår av nedanstående sammanställning. Omkring tio procent av klienterna var kvinnor.

Kategori	Antal	%
Dömda till skyddstillsyn	13 358	80
Villkorligt frigivna	2 320	14
Överförda till vård utom anstalt		
dömda till internering	609	4
dömda till ungdomsfängelse	404	2
Summa	16 691	100

Antalet klienter inom frivården har efter den kraftiga nedgången under 1974 minskat ytterligare under 1975. Den 1 januari 1974, 1975 och 1976 var antalet klienter respektive 23 304, 17 056 och 16 224.

Under 1975 påbörjades övervakning för 9 832 personer. Därav var 898 kvinnor. Antalet till skyddstillsyn dömda var i stort sett lika många som året före medan övriga kategorier minskade något. Under 1975 frigavs 2 458 personer villkorligt jämfört med 2 842 under 1974.

Bland skyddstillsynsdömda var 370 dömda till skyddstillsyn med behandling i anstalt och 270 var dömda till skyddstillsyn och fängelse i samma dom.

Drygt 50 % av de skyddstillsynsdömda var under 25 år och 36 % var i åldrarna 25-39 år.

Av de villkorligt frigivna var 33 % under 25 år och 55 % var 25-39 år.

Till skyddstillsyn dömda fördelade sig med hänsyn till huvudbrott enligt följande sammanställning.

Huvudbrott	Antal personer	%
Tillgreppsbrott	3 498	56
Bedrägeribrott	890	14
Våldsbrott	589	9
Rattfylleri	447	7
Narkotikabrott	215	3
Övrigt	659	11
<i>Därav två eller fler likvärdiga brott i domen</i>	499	8
Summa	6 298	100

Personer dömda till skyddstillsyn och fängelse i samma dom eller skyddstillsyn med behandling i anstalt redovisas efter huvudbrott i tabellerna 15 resp 18.

Av de skyddstillsynsdömda som tillkom under året var 13 % eller 809 utländska medborgare.

Villkorlig frigivning kan komma ifråga för dem som dömts till fängelse när två tredjedelar eller, om särskilda skäl föreligger, halva strafftiden avtjänats. Verkställigheten måste dock vid frigivningen ha pågått i minst fyra månader.

Kriminalvårdsnämndens och övervakningsnämndernas beslut om villkorlig frigivning under 1975, fördelade med hänsyn till klienternas ådömda och avtjänade strafftid, framgår av tabell 3.1.

Genom beslut av övervakningsnämnd förverkades den villkorligt medgivna friheten för 24 personer.

Tabell 3. 1
Beslut om villkorlig frigivning 1975
Parolees 1975

Strafftid	Antal personer	
	vid 1/2 tid	vid 2/3 tid
1-12 månader	189	1 760
1 år eller mer	204	726
Summa	393	2 486

Under 1975 överfördes 187 till ungdomsfängelse dömda personer till vård utom anstalt. Under 1974 var antalet 274. Antalet till ungdomsfängelse dömda personer som överfördes till vård utom anstalt och därefter återintogs för fortsatt anstaltsvård under året var 85 jämfört med 89 under 1974.

Fortsatt minskning kan även konstateras beträffande internerade. Under 1975 överfördes 249 internerade till vård utom anstalt jämfört med 348 under 1974. 199 återintogs för fortsatt anstaltsvård 1975. Under 1974 återintogs 213.

3.2 ANSTALTSKLIEN TELET

Under 1975 var i medeltal 3 546 personer inskrivna i anstalt. Motsvarande antal för 1974 var 3 792.

Det genomsnittliga antalet personer inskrivna i anstalt för verkställighet av dom till fängelse, internering, ungdomsfängelse eller skyddstillsyn med behandling i anstalt minskade med fyra procent 1975 i förhållande till 1974. I medeltal var 1 944 personer intagna i slutna och 1 457 i öppna anstalter under 1975 jämfört med respektive 2 092 och 1 461 under 1974.

Under 1975 var beträffande ovannämnda påföljds-kategorier i medeltal 1 784 placerade i riksanstalter och 1 616 i lokalanstalter.

Liksom tidigare har under 1975 antalet inskrivna för verkställighet av frihetsberövande påföljd varierat kraftigt vid olika tidpunkter. Differensen mellan högsta och lägsta antal inskrivna var 936. Den 1 mars var antalet 3 984 och den 1 januari 3 048.

Antalet personer som under 1975 intogs i anstalt för straffverkställighet var nio procent högre än 1974. Under 1975 intogs 11 157 jämfört med 10 255 under 1974.

Fängelse

Antalet nyintagna med påföljden fängelse ökade med 800 jämfört med 1974. Medelantalet inskrivna var 2 788 under 1975 jämfört med 2 808 under 1974.

Av de till fängelse dömda som togs in i anstalt under 1975 var 33 % registrerade för verkställighet av kriminalvårdspåföljd under perioden mellan den 1 januari 1972 och den aktuella intagningen. 14 % var registrerade för verkställighet av mer än en påföljd.

De senaste åren har en relativt kraftig förskjutning skett mot kortare strafftider. Antalet som togs in med mindre än fyra månaders strafftid var 7 398 under 1975. Av dem som togs in under 1975 hade 73 % strafftider mindre än fyra månader, 18 % mellan fyra och tolv månader och 9 % ett år eller mer. Motsvarande procentuella andelar för 1974 var resp 76, 15 och 9. Av dem som togs in under året var 32 % under 25 år, 49 % var i åldrarna 25-39 år och 19 % var 40 år eller mer.

För 67 % av dem i åldersklassen under 25 år var strafftiden mindre än fyra månader jämfört med 73 % i åldersklassen 25-39 år och 85 % i åldersklassen 40 år eller mer.

De till fängelse dömda fördelade sig efter huvudbrott enligt följande sammanställning.

Huvudbrott	Antal personer	%
Rattfylleri	3 447	35
Tillgreppsbrott	1 659	17
Våldsbrott	1 225	12
Lydnadsbrott m m	821	8
Narkotikabrott	373	4
Bedrägeri m m	308	3
Utlänningslagen	259	3
Övrigt	1 747	18
<i>Därav två eller fler likvärdiga brott i domen</i>	1 118	11
Summa	9 839	100

De 270 personer som var dömda till skyddstillsyn och fängelse i samma dom ingår ej i sammanställningen.

Under 1975 intogs 73 personer i anstalt för att undergå fängelse som förvandlingsstraff för böter.

Ungdomsfängelse

Såväl återintagna som för första gången till ungdomsfängelse dömda minskade under 1975. Minskningen var 14 % i förhållande till 1974. Under året intogs 85 personer dömda till ungdomsfängelse för första gången medan 76 återintogs.

Av de nyintagna ungdomarna var 13 % dömda för rån 55 % för grov stöld och 6 % för narkotikabrott.

Antalet intagna i medeltal per dag minskade från 313 under 1974 till 238 under 1975. Under året överfördes 187 ungdomar till vård utom anstalt.

Internering

Under 1975 togs 223 personer dömda till internering in i anstalt. Av dessa var 24 dömda till internering för första gången medan 199 återintogs för fortsatt vård i anstalt efter beslut av domstol eller interneringsnämnden.

Under året vistades i genomsnitt 307 internerade i anstalt per dag vilket var 71 färre än året före. 249 internerade överfördes till vård utom anstalt.

Av domstolarna utsatt minsta tid i anstalt för dömda till internering första gången framgår av tabell 4.2.1.

Ny minsta tid över två år utsattes för sju och över ett år upp till två år utsattes för 14 av dem som återintogs.

Skyddstillsyn med anstaltsbehandling

Enligt brottsbalken 28 kap 3 § kan domstolen i domen förordna, om det bedöms erforderligt för den tilltalades tillrättaförande eller eljest och den tilltalade har fyllt 18 år, att i skyddstillsynen skall ingå behandling i anstalt. Anstaltstidens längd bestäms av övervakningsnämnd under behandlingens gång men skall inte vara kortare än en månad och längre än två månader.

Under 1975 togs 591 personer dömda till skyddstillsyn in för behandling i anstalt enligt brottsbalken 28 kap 3 §. 1974 var antalet 487. Av dem som togs in 1975 var 54 kvinnor.

Medeltalet intagna i anstalterna per dag ökade från 54 under 1974 till 74 under 1975.

Utländska medborgare bland de intagna

Under 1975 intogs 1 864 till fängelse dömda utländska medborgare, därav 44 kvinnor. Personer med utländskt medborgarskap utgjorde 18 % av samtliga dömda till fängelse. För 666, omkring 36 %, förelåg förordnande om förvisning i domen.

Av de utländska medborgare som intogs under 1975 var 63 % dömda till mindre än fyra månaders fängelse, 24 % dömda till mellan fyra till tolv månader och 13 % till ett år eller mer.

27 % var under 25 år, 55 % var i åldern 25-39 år och 18 % var 40 år eller mer.

De utländska medborgarna fördelade sig med hänsyn till huvudbrott enligt följande sammanställning.

Huvudbrott	Antal personer	%
Rattfylleri	431	23
Tillgreppsbrott	379	20
Våldsbrott	281	15
Utlänningslagen	259	14
Narkotikabrott	93	5
Bedrägeribrott	63	4
Övrigt	358	19
<i>Därav två eller fler likvärdiga brott i domen</i>	208	11
Summa	1 864	100

Av tabellerna 3.2.2 och 3.2.3 framgår de utländska medborgarnas fördelning efter strafftidens längd och efter nationalitet.

3.3 HÄKTADE M M

Det genomsnittliga antalet häktade per dag var i stort sett detsamma 1975 som 1974. Under 1975 var i medeltal 571 personer häktade för brott, varav 83 var föremål för rättspsykiatrisk undersökning. Motsvarande antal för 1974 var resp 574 och 94.

Medeltalet för brott gripna eller anhållna personer ökade från 92 under 1974 till 120 under 1975.

Platsantal, medelbeläggning och tillströmning i de allmänna häktena framgår av tabell 3.3.

Tabell 3.2.1 Kriminalvårdsanstalterna: nykomna internerade 1969–1975 efter i domen utsatt minsta tid för behandling i anstalt

Internees admitted in 1969–1975, by minimum length of sentence

Till internering dömda (minsta tid)	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975
1 år	57	43	38	28	18	25	12
1–2 år	25	22	9	18	21	10	4
Över 2 år	28	15	5	8	10	2	8
Summa	110	80	52	54	49	37	24

Tabell 3.2.2 Utländska medborgare dömda till fängelse som intagits 1975 efter strafftidens längd och nationalitet

Foreign citizens admitted to Swedish prisons in 1975 by nationality and length of sentence

Strafftidens längd	Finland	Norge	Danmark	Jugoslavien	Övriga	Summa
1 mån	452	33	42	39	118	684
2 mån	224	16	17	20	70	347
3 mån	101	6	11	11	23	152
4 mån	47	10	4	8	19	88
5 mån	11	1	1	2	2	17
6 mån	88	10	16	11	49	174
7 mån	9	–	–	1	1	11
8 mån	35	6	8	9	18	76
9 mån	8	–	–	1	5	14
10 mån	22	4	–	9	26	61
11 mån	1	–	–	–	–	1
1 år	67	9	10	4	66	156
2 år	10	2	3	4	25	44
3 år	1	1	1	–	17	20
4 år	1	–	–	1	7	9
5 år	–	–	1	–	4	5
6 år	1	–	–	–	3	4
9 år	1	–	–	–	–	1
Summa	1 079	98	114	120	453	1 864

Tabell 3.2.3 Utländska medborgare dömda till fängelse intagna i kriminalvårdsanstalt 1975 efter nationalitet

Foreign citizens admitted to Swedish prisons in 1975 by nationality

Nationalitet	Antal intagna	Därav med förvisningsdom	Nationalitet	Antal intagna	Därav med förvisningsdom
Finland	1 079	380	Tunisien	13	9
Jugoslavien	120	27	USA	13	3
Danmark	114	20	Gambia	9	5
Norge	98	28	Libanon	8	8
Förbundsrepubliken Tyskland	82	36	Sovjetunionen	8	–
Polen	36	13	Österrike	7	–
Ungern	30	12	Spanien	6	4
Grekland	24	8	Algeriet	5	2
Frankrike	22	17	Island	5	1
Turkiet	19	6	Nederländerna	5	3
Italien	18	11	Portugal	5	2
Marocko	15	5	Statslösa	33	9
Storbritannien	15	10	Övriga	61	40
Tjeckoslovakien	14	7	Summa	1 864	666

Tabell 3.3 De allmänna häktena: platsantal, medelbeläggning, belägningsprocent och tillströmning av intagna 1975

Remand in custody: capacity, average population, population as percentage of capacity and admissions 1975

Region och häkte	Nominellt platsantal 1975-12-31	Medelbeläggning 1975	Belägningsprocent 1975	Intagningar 1975
<i>Umeåreg</i>				
Umeå	18	9	50	396
<i>Härnösandsreg</i>				
Härnösand	27	8	30	369
Östersund	19	6	32	418
<i>Uppsalareg</i>				
Gäyle	38	17	45	1 007
Uppsala ¹	32	25	78	931
<i>Stockholmsreg</i>				
Hall	72	50	69	565
Stockholm ²	336	178	53	10 737
Visby	15	4	27	178
<i>Kumlareg</i>				
Falun	27	18	67	622
Karlstad	31	22	71	698
Norrköping	40	25	63	1 288
Västerås	36	23	64	1 337
Örebro	14	12	86	1 050
<i>Göteborgsreg</i>				
Borås	46	28	61	892
Göteborg	191	111	58	6 569
Mariestad	22	7	32	251
<i>Malmöreg</i>				
Helsingborg	34	26	76	1 323
Jönköping	30	15	50	793
Kalmar	36	18	50	737
Malmö	51	61	120	718
Växjö	12	8	67	721
Summa	1 127	595	53	31 600

¹ Häktet togs i bruk 1975-05-26

² Häktet togs i bruk 1975-06-01. Samtidigt lades det tidigare häktet i Stockholm, med 90 platser, ned.

4 Frivården

4.1 PERSONUNDERSÖKNINGS- VERKSAMHET

Genom årets tillskott av 20 assistent- och 10 biträdestjänster för personundersökningsverksamhet har frivården erhållit den resursförstärkning på personalsidan som enligt kriminalvårdsreformen skulle ske. Under 1974 tillfördes frivården 30 assistent- och 15 biträdestjänster för samma verksamhet. Personundersökningsverksamhetens del i frivårdsarbetet har under året ytterligare accentuerats. Skyddskonsulenterna svarade under 1975 för att 15 838 personundersökningar utfördes. Under 1974 och 1973 var antalet resp 13 700 och 6 800.

Frivårdens ansvar för personundersökningsverksamheten medför bl a att frivårdstjänstemannen får kontakt med den misstänkte redan före domen. Därmed möjliggörs sociala insatser på ett tidigare stadium än annars. Skyddskonsulenterna kan genom den nya lagen om personundersökning, om klienten så önskar, förordna en förtroendeman för att bistå klienten under tiden fram till dom. Under 1975 har förtroendeman förordnats i 362 fall. Under 1974 var antalet 230.

Skyddskonsulenterna har ansvar för utbildning av personundersökare. Ingen får, utom i särskilt fall, utföra personundersökning utan att ha genomgått av skyddskonsulent anordnad personundersökarutbildning. Frivårdens utbildningsverksamhet har under året varit inriktad särskilt på fortbildnings- och grundutbildningskurser för personundersökare.

4.2 SOCIAL VERKSAMHET

Bostad

Sedan några år har frivårdsklientelet bostads-situation gradvis förbättrats, tack vare den

ökade tillgången till lägenheter på den allmänna bostadsmarknaden. Problem kvarstår emellertid på många håll. Kriminalvårdsstyrelsen gjorde under våren 1975 en undersökning i samtliga skyddskonsulentdistrikt för att kartlägga situationen. Resultaten visar, att ca 16 % av dem som står under kriminalvårdens övervakning på längre eller kortare sikt har behov av förbättrade bostadsförhållanden. För ca 10 % är behovet akut. Bostadsproblemen synes ofta vara kombinerade med andra sociala problem. En närmare kartläggning av dessa problem planeras.

Frivårdens resurser på bostadsområdet utgörs av frivårdshotell, inackorderingshem, s k insprängda lägenheter och enskilda familjevårdshem. Dessa bostadsformer avser främst att tillgodose akuta behov i avvaktan på en mera permanent lösning av den enskilde klientens bostadsproblem.

Frivårdshotell finns i Borås, Norrköping, Sundsvall och Örebro, inackorderingshem i Stockholm (Frivårdens behandlingscentral), Uppsala och Västerås. Hemmet i Uppsala – Luthagsgården – öppnades i början av december 1975.

Härutöver driver föreningen Skyddsvärnet i Stockholm och föreningen Skyddsvärnet i Göteborg med statsbidrag olika verksamheter avsedda för kriminalvårdens klienter. Skyddsvärnet i Stockholm har två behandlingshem, Björka och Dåderö. Skyddsvärnet har även haft ett frivårdshotell. Verksamheten vid hotellet upphörde den 1 juli 1975. Skyddsvärnet i Göteborg har två inackorderingshem, ett vid Haga Kyrkogata och ett i Sociala Huset.

Frivårdshotellen, inackorderings- och behandlingshemmen hade under året sammanlagt ca 170 platser. Boendet på de olika anläggning-

Frivårdshotell m m	Antal gäster under året	Medelbeläggning	Antal boendedagar	Boendedagar i genomsnitt per person
Ekbacken, Borås	99	11	3 866	39
Strömshotellet, Norrköping	156	9	3 574	24
Granlohög, Sundsvall	164	10	3 679	22
Rynningehus, Örebro	115	10	3 444	30
Behandlingscentralen, Stockholm	89	9	2 974	33
Luthagsgården, Uppsala (fr o m december)	6	—	88	—
Västeråshemmet	83	8	2 726	33
Skyddsv Stockholm, hotellet (t o m juni)	34	6	1 024	30
Skyddsv Stockholm, Björka	52	9	3 332	64
Skyddsv Stockholm, Dåderö	30	6	2 076	69
Skyddsv Göteborg, Haga Kyrkogata*	55	4	1 418	26
Skyddsv Göteborg, Sociala Huset	67	7	2 173	32
Totalt	950	83	30 374	32

*stängt 3 mån under 1975

arna under 1975 framgår av nedanstående sammanställning.

I Göteborg disponerar kriminalvården dessutom enligt avtal med Göteborgs kommun tio platser på hotell Klippan.

Ett stort antal skyddskonsulentdistrikt disponerar kontrakterade s k genomgångslägenheter, företrädesvis hos de allmännyttiga bostadsföretagen. Erfarenheterna av denna verksamhet är överlag goda.

Rekruteringen av familjevårdshem sker numera regionalt.

Arbete och utbildning

Frivårdsklienternas problem på arbetsmarknaden torde i stort vara oförändrade. Bristen på utbildning och yrkeserfarenhet bidrar till att göra dessa problem mycket svårösta. Svårigheterna leder på många håll till en jämförelsevis hög arbetslöshet för denna grupp. Samarbetet mellan kriminalvården och arbetsmarknadsstyrelsens regionala och lokala kontaktmän fyller en viktig funktion och har fungerat väl. Under 1975 inleddes överläggningar på central nivå för att ytterligare förbättra samarbetet.

Även fritidsproblematiken ingår alltmer i skyddskonsulenternas uppgifter. Många distrikt organiserar olika slag av kurser och gruppverksamhet med målsättningen att väcka klienternas intresse för olika fritidsaktiviteter.

4.3 HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

Som tidigare framhållits har frivårdsklientelet samma rätt till samhällets vårdresurser som alla andra medborgare. Frivården har på senare år tillförts ett ökande antal psykiskt störda klienter, bland vilka flera tidigare vårdats på psykiatriska sjukhus och många uppbär sjukbidrag eller sjukpension. Missbruk av narkotika och alkohol utgör ett många gånger svårbehandlat problem bland klientelet. Stora svårigheter föreligger vid vissa skyddskonsulentdistrikt att erhålla adekvat vård för dessa klientelgrupper. Trots stora ansträngningar från konsulentorganisationen har det vid dessa distrikt ej varit möjligt att få ett meningsfullt samarbete med lokala psykiatriska vårdenheter.

Den genom kriminalvårdsreformen påbörjade utbyggnaden av verksamheten med psykiaterkonsulter inom frivården fortgår men på grund av brist på psykiater i alltför långsam takt. Endast 17 av landets 46 skyddskonsulentdistrikt har lyckats få en konsulterande psykiater och i många fall är den tid vederbörande läkare kan ägna frivårdsklientelet alltför ringa. Under 1975 har ytterligare överskötersketjänster tillförts frivården. Översköterskornas arbete innefattar även vårduppgifter på lokalanstalter och häkten där behovet av sjukvårdsutbildad personal är mycket stort.

Behandlingsteam för narkomanvård har un-

der året inrättats i Malmö- och Göteborgsregionerna. Det har dock endast varit möjligt att besätta tjänsterna vid Malmöteamet.

Frivårdens möjligheter att bereda det psykiskt störda klientelet lämplig vård är mycket begränsade. En ökad förståelse och hjälp från samhällets övriga vårdorgan är därför nödvändig.

Antalet narkotikamissbrukare bland frivårdsklientelet enligt skyddskonsulenternas bedömning framgår av tabell 4.3.

Tabell 4.3

Frivården: drogmissbrukare
Non-institutional clientele: drug addicts

Tidpunkt	Antal klienter	Antal missbrukare	Procent missbrukare
1966-08-01	19 503	572	3
1968-08-01	22 160	1 612	7
1969-05-01	22 613	2 032	9
1970-04-01	23 094	2 316	10
1971-04-01	22 856	2 584	11
1972-04-01	23 196	2 763	12
1973-04-01	23 295	2 679	12
1974-04-01	18 905	2 500	13
1975-04-01	16 821	2 357	14

4.4 PSYKOLOGVERKSAMHET

Inom frivården finns två psykologer vid behandlingscentralen i Stockholm. Skyddsvärnen i Stockholm och Göteborg disponerar var sin psykolog. Inom ramen för det sk Sundsvallsprojektet finns en psykologtjänst inrättad med placering vid skyddskonsulentdistriktet i Sundsvall. Psykologerna vid behandlingsteamet för narkotikamissbrukare i Stockholm och Malmö har också vissa arbetsuppgifter inom frivården.

Psykologverksamheten inom frivården är under uppbyggnad. I samarbete med statskontoret har kriminalvårdsstyrelsen under året

företagit en översyn av hela psykologverksamheten. Denna medför att psykologresurserna i huvudsak skall fördelas regionalt, och regionpsykologtjänster inrättas vid regionkansli. Arbetsuppgifterna blir i huvudsak att ansvara för handledning och utbildning i behandlingsmetodik för personalen vid skyddskonsulentdistrikt, lokalanstalter och häkten. Som handledare i olika behandlingsmetoder för skilda kategorier personal verkar psykologen också som terapeut och stöd.

På konsultbasis har viss personalinriktad verksamhet med psykologmedverkan förekommit under året i form av personal- och handledningsgruppen på distriktet. Ett tiotal distrikt har utnyttjat psykolog för detta ändamål.

Psykologkonsulternas klientinriktade insatser har i första hand bestått i att åtgärda akuta problem. Stödsamtal med klienter såväl individuellt som i grupp och tillsammans med övervakare eller anhöriga har förekommit.

Familjeterapeutisk verksamhet har bedrivits bland annat vid frivårdens behandlingscentral. Beteendeterapeutiska behandlingsmetoder såsom avslappningsträning och självförtroendeträning har använts vid vissa distrikt. Social modellinläring via rollspel och videoband har utnyttjats för att träna klienternas prosociala handlingsberedskap inför kritiska situationer. Psykologerna har också anlitats för diagnostiska undersökningar i begränsad omfattning t ex i samband med eventuell förtidspensionering och vid kartläggning av klienternas behov av alfabetiseringsundervisning.

Vid flera distrikt har ett konstruktivt lagarbete etablerats av konsultpsykolog, assistent, sjuksköterska och konsultpsykiater.

Erfarenheterna av regelbundet konsulterande psykologer är goda. Omkring 30 distrikt har använt sig av konsult. Timantalet har varierat från fyra till sexton timmar per vecka.

5 Anstaltsvård

5.1 ARBETE OCH UTBILDNING

Målet för kriminalvårdens arbets- och utbildningsverksamhet är att så långt möjligt främja de intagnas utsikter att efter frigivningen inordna sig i arbetslivet och att underlätta deras möjligheter till ett differentierat yrkesval. Detta mål söker man nå genom att ge de intagna tillfälle till teoretisk grundutbildning, yrkesinriktad utbildning, arbetsvård samt yrkesinriktat arbete.

YRKESINRIKTAT ARBETE

De alternativ till yrkesinriktat arbete som kriminalvården kan erbjuda de intagna är industriellt arbete, jordbruksarbete, trädgårds- och skogsarbete, byggnadstekniskt arbete samt servicearbete av olika slag. Vid arbetsplaceringen söker man i största möjliga utsträckning ta hänsyn till den intagnes tidigare yrkeserfarenhet samt hans möjligheter till arbete efter frigivningen.

Det industriella arbetet, som omfattar ca 2 miljoner arbetstimmar per år, är indelat i tre verksamhetsområden:

mekaniskt arbete i form av plåt-, svets- och maskinarbete samt montering,

trätekniskt arbete såsom tillverkning av monterbara villor och fritidshus, enklare möbler samt emballagematerial,

övriga industriella arbeten, omfattande tillverkning av grövre textilier, enklare konfektion, skinn- och lädervaror, kontorsvaror m m. Dessutom finns tvättinrättningar vid tre anstalter.

Tyngdpunkten i sysselsättningen har framförallt vid de större anstalterna successivt förskjutits mot mekanisk verkstadsindustri.

Inom jordbruks- och skogsnäringen sysselsätts intagna i en omfattning av ca 0,8 miljoner

arbetstimmar per år. Jordarealerna utnyttjas för odling av foder till egna djurbesättningar samt av spannmål och trädgårdsprodukter för försäljning. Skogsarbetet omfattar avverkning, plantering och röjning.

Byggnadsarbetena innebär såväl nyproduktion som ombyggnads- och reparationsarbeten.

Vid varje anstalt sysselsätts några intagna med lokalvård, köksarbete, reparationsarbete och yttre renhållning.

Flertalet av de allmänna häktena har tillförts arbetsledartjänster som gör det möjligt att sysselsätta de häktade.

Samtliga verksamheter bedrivs i former som så nära som möjligt ansluter till de förhållanden som råder inom näringslivet.

Utbildning

Det har under senare år konstaterats att de intagnas behov av utbildning är stort. Bl a har den forskning som bedrivits av styrelsens utvecklingsenhet bidragit till att kartlägga klienternas utbildningsbehov. Även frivårdsklientelet har visat sig vara i stort behov av utbildning.

Målsättningen vid planering av utbildning för intagna är att ge dem ett urval av den undervisning som erbjuds övriga samhällsmedborgare. Möjlighet till studier med varierande utbildningsinnehåll finns numera vid flertalet anstalter.

Den utbildning som bedrivs kan delas upp i teoretisk och praktisk-teoretisk utbildning (yrkesutbildning). Inom det teoretiska området sker undervisning främst på grundskolenivå men också på gymnasienivå. Även högre studier förekommer.

För att öka möjligheterna att kartlägga läs- och skrivsvårigheter hos klientelet har kri-

minalvårdsstyrelsen i samarbete med lärarhögskolan i Linköping utarbetat förkunskapsprov i svenska och matematik på grundskolenivå. Proven är avsedda att användas så snart en person intagits i häkte eller anstalt. De upplysningar, som på detta sätt erhålls, skall användas vid behandlingsplaneringen för de intagna, framförallt då det gäller att placera dem på rätt nivå i kommande utbildning.

Kriminalvårdsstyrelsen samarbetar med skolöverstyrelsen och kommunala skolmyndigheter vid planering och genomförande av utbildning. Den grundläggande utbildningen genomförs på de flesta anstalter i den kommunala vuxenutbildningens regi.

När det gäller kriminalvårdens yrkesutbildning har riksdagen 1975 beslutat att det pedagogiska ansvaret skall föras över till skolöverstyrelsen och arbetsmarknadsstyrelsen och organiseras som arbetsmarknadsutbildning.

Under hösten 1975 har tio tjänster som studieledare inrättats. Studieledarna ansvarar för den utbildningsverksamhet som bedrivs vid anstalterna. De skall medverka i behandlingsplaneringen och särskilt ta sig an intagna med dålig skolunderbyggnad. En viktig uppgift för studieledarna är att bedriva uppsökande verksamhet bland de intagna.

Under 1975 har antalet som studerar i anstalt varit ca 450 per dag, och totalt har under året ca 1 200 intagna deltagit i undervisning.

Arbetsvård

Behovet av arbetsvårdande insatser har under senare år framstått som allt mer angeläget. Under 1975 inrättades därför en arbetsvårdsenhet inom kriminalvårdsstyrelsens arbets- och utbildningsavdelning. Arbetsvårdsenheten skall ansvara för planering, samordning och utveckling av den arbetsvårdande verksamheten. Inom enheten handläggs även frågor rörande frigång för intagna.

En av svårigheterna när det gäller att förbereda de intagna för återinträde i arbetslivet har varit att resurser hittills saknats inom kriminalvården för arbetsprovning. Intagna med arbetshinder av medicinsk, psykisk eller social art har härigenom haft begränsade möjligheter att få sina förutsättningar för praktiskt arbete

eller studier kartlagda i förhållande till arbetskraven inom olika yrkesområden på arbetsmarknaden.

Som ett första led i utbyggnaden av arbetsprovning inom kriminalvården har under 1975 en provningsavdelning tagits i bruk vid den slutna riksanstalten Hällby utanför Eskilstuna. Avdelningen har 32 platser och är avsedd företrädesvis för det yngre riksanstaltsklientelet.

Planering och utrustning av provningsavdelningen har skett i nära samråd med statens arbetspsykiatri (STAK). Verksamheten leds av en arbetspsykiolog som till sitt förfogande har ett antal arbetsinstruktörer.

Som ett nästa steg inom arbetsvårdens område planeras särskilda avdelningar för arbets- och aktivitetsträning vid ett antal slutna kriminalvårdsanstalter.

Frigång

Möjlighet att medge frigång åt intagna, dvs ge dem tillfälle att under verkställighetstiden arbeta eller studera utanför anstalten, har funnits sedan 1943 men genom lagändring den 1 juli 1974 tillkom nya och ökade möjligheter till frigång. Denna har också successivt ökat i omfattning och den 1 december 1975 var ca 8 % av på lokalanstalt intagna placerade i frigång. Under oktober och november utfördes 9,5 % av totala antalet arbetstimmar på lokalanstalt i frigång. Under året har 1 026 personer påbörjat frigång. Frigång från riksanstalt förekommer endast undantagsvis.

För att bättre kunna lösa de praktiska och psykologiska problem, som ofta är förknippade med frigång både för frigångaren själv och för personalen, har kriminalvårdsstyrelsen genom omdisponering av vissa arbetsledares arbetsuppgifter gjort det möjligt att utse särskilda frigångsansvariga. Under 1975 har 30 frigångsansvariga utsetts vid 28 anstalter. En vecko-kurs med deltagande av 24 frigångsansvariga genomfördes under oktober. Syftet med kursen var att ge en grundläggande information om behandlingsplanering, frigång och arbetsmarknadsfrågor.

För att underlätta möjligheterna till frigång vid äldre anstalter har styrelsen genom om- och tillbyggnad ordnat särskilda frigångsavl-

ningar vid ett flertal lokalanstalter med 6-8 platser på varje avdelning. Frigångsavdelningarna förses med dagrum, pentry och hygienutrymmen.

Styrelsen har under året utarbetat nya anvisningar för frigång. De ekonomiska bestämmelserna har omarbetats och kompletterats med anvisningar för de intagnas budgetplanering i samband med frigång.

Arbets- och studieersättning

Enligt lagen om kriminalvård i anstalt skall intagen erhålla ersättning för utfört arbete enligt normer som meddelas av regeringen. Ersättning utgår under arbetstid även för deltagande i utbildning eller annan särskild anordnad verksamhet eller behandling, vid kontakter inför frigivningen med myndigheter och blivande arbetsgivare samt vid arbetslöshet, tillfälligt driftavbrott, sjukdom och olycksfall.

För industriellt arbete, jordbruks- och skogsarbete utgår arbetsersättning mestadels i form av ackordslön men även individuella tidlöner förekommer. De intagnas genomsnittliga timförtjänster budgetåren 1964/65 - 1974/75 framgår av tabell 5.1.1.

Marknadsanpassad arbetsersättning

Sedan november 1972 pågår försöksverksamhet med marknadsanpassad arbetsersättning till intagna vid den öppna riksanstalten Tillber-

ga och sedan februari 1975 vid den slutna riksanstalten Skogome. Vid Tillberga sysselsätts flertalet intagna med tillverkning av monteringsfärdiga trähus och vid Skogome i anstaltens tvätterindustri.

Lönerna baseras på gällande kollektivavtal. Timförtjänsten låg under 1975 på omkring 11 kr för Tillberga och omkring 12 kr för Skogome, vilket i stort sett motsvarar den öppna marknadens löner efter avdrag för skatt. Måltider och resor i samband med permissioner m m får de intagna själva betala.

Den marknadsanpassade lönen skall i första hand ge den intagne möjlighet att förbättra sin ekonomiska och sociala situation inför frigivningen. Därför avsätts 3/4 av lönen till utgifter för sanering av ekonomin. Med anstaltens assistenter som rådgivare skall varje intagen göra upp en budget med förslag till hur han vill disponera sina inkomster. I budgetplanen upp-tas medel för den första tiden efter frigivningen samt för resor och uppehälle under permissioner, utgifter för kläder, eventuellt underhåll till familj samt avbetalningar på skulder.

I samband med att försök med marknads-lön påbörjades vid Tillberga infördes särskilda permissionsregler, som innebär att permission beviljas vartannat veckoslut. Även vid Skogome har särskilda permissionsregler införts på prov genom att permission beviljas vart tredje veckoslut.

Tabell 5.1.1 Arbetsdriften: genomsnittlig timförtjänst för intagna budgetåren 1964/65-1974/75

Employment program: hourly earnings in fiscal years 1964/65-1974/75

Budgetår	Genomsnittlig timförtjänst (öre)		Genomsnittlig timförtjänst Index 1964/65 = 100	
	Verkstadsdriften	Jordbruksdriften	Verkstadsdriften	Jordbruksdriften
1964/65	79	95	100	100
1965/66	84	106	106	112
1966/67	89	120	113	126
1967/68	94	123	119	129
1968/69	108	129	137	136
1969/70	114	142	144	144
1970/71	132	163	167	172
1971/72	151	177	191	186
1972/73	182	178	230	187
1973/74	228	202	289	213
1974/75	280	233	354	245

Samrådsorgan

Vid utgången av 1975 fanns nämnder för arbetsmarknads- och fackliga frågor (NAFF) inrättade vid 52 anstalter. I nämnderna ingår tio ordinarie ledamöter. Av dessa föreslår Landsorganisationen, Tjänstemännens centralorganisation, arbetsmarknadsverket och Svenska arbetsgivareföreningen vardera en. Från anstalten ingår utöver styresmannen, som är nämndens ordförande, en representant för arbetsledarna, en för vård- och tillsynspersonalen samt två för de intagna. Frivården representeras av en tjänsteman från skyddskonsumtorganisationen.

NAFF-verksamheten utökas successivt och nämnder beräknas vara inrättade på samtliga anstalter 1977.

Arbetsmiljö

Arbetsmiljöfrågorna har under senare tid fått allt större betydelse. Det allmännas intresse för dessa frågor har resulterat i skärpta lagar och en utbyggd tillsynsorganisation. Härigenom har kraven ökat både på enskilda företag och offentliga myndigheter att tillgodose arbetsta-

garnas rätt till sunda och säkra arbetsplatser. Kriminalvårdsverket har under de senaste åren inom ramen för sina resurser sökt föra en aktiv och målmedveten arbetsmiljöpolitik.

Uppbyggnaden av verkets lokala skyddsorganisation, som påbörjades under 1974, kan nu betraktas som genomförd. Varje arbetsställe har numerär någon form av organiserad samverkan i skyddsfrågor. Dessutom har intern kursverksamhet och information bidragit till en ökad medvetenhet i arbetarskyddsfrågor.

Under 1975 har ca 900 skyddsombud och arbetsledare deltagit i grundutbildning i arbetarskyddsfrågor. Utbildningen skall totalt omfatta omkring 2 000 anställda.

Utbildning i arbetarskydd av intagna har förberetts. Ett grundmaterial för cirkelstudier under minst 10 timmar har utarbetats. Utbildningen avses påbörjas under 1976 och skall vara obligatorisk för alla intagna.

Driftekonomi

En bedömning av arbetsdriftens ekonomiska resultat skall ske från den utgångspunkten att målet för arbetsdriften inte är att ge största

Tabell 5.1.2 Arbetsdriftens internresultat budgetåret 1974/75 (t Skr)

Employment program: income and expenditure in fiscal year 1974/75 (t Skr)

	Byggnads- verksam- het	Verk- stads- industri	Jord- bruk	Ut- bild- ning	Fri- gångs- arbete	Övrigt	Totalt
Produktionens saluvärde	1 064	74 070	13 962	374	48	-	89 518
<i>Rörliga driftkostnader</i>							
Arbetsersättningar	43	5 845	1 657	788	-	120	8 443
Underhåll av inventarier	-	758	442	35	-	-	1 235
Övriga rörliga driftkostnader	1 152	60 853	8 901	511	-	-	71 417
Summa rörliga driftkostnader	1 195	67 456	11 000	1 324	-	120	81 095
<i>Fasta driftkostnader</i>							
Personalkostnader	475	23 431	5 757	2 312	-	-	31 975
Lokalhyror, arrenden	15	5 745	599	476	-	-	6 835
Avskrivning av räntor	134	6 573	2 116	345	-	-	9 168
Diverse	14	539	206	10	-	-	769
Summa fasta driftkostnader	638	36 288	8 678	3 143	-	-	48 747
<i>Sammandrag</i>							
Produktionens saluvärde (P)	1 064	74 070	13 962	374	48	-	89 518
Rörliga driftkostnader (R)	1 195	67 456	11 000	1 324	-	120	81 095
Resultat (P-R)	-131	6 614	2 962	-950	48	-120	8 423
Fasta driftkostnader (F)	638	36 288	8 678	3 143	-	-	48 747
Resultat (P-R-F)	-769	-29 674	-5 716	-4 093	48	-120	-40 324

Tabell 5.1.3 Arbetsdriften: årsproduktion budgetåren 1964/65-1974/75

Employment program: production value in fiscal years 1964/65-1974/75

Budgetår	Årsproduktion 1 000 kronor				Index 1964/65 = 100	
	Enligt bokslut		I fast penningvärde (1964/65 års)			
	Verkstads- driften	Jordbruks- driften	Verkstads- driften	Jordbruks- driften	Verkstads- driften	Jordbruks- driften
1964/65	46 197	10 916	46 197	10 916	100	100
1965/66	49 659	12 125	48 213	11 659	104	107
1966/67	53 429	12 926	50 885	12 310	110	113
1967/68	61 686	12 671	58 194	12 068	126	111
1968/69	67 554	13 288	61 976	12 419	134	114
1969/70	64 306	13 185	55 918	11 878	121	109
1970/71 ¹	58 075	13 589	47 996	11 615	104	106
1971/72 ²	55 246	10 230	44 197	8 184	96	75
1972/73	58 917	10 437	43 321	7 731	94	71
1973/74	70 298	13 893	42 865	9 784	93	90
1974/75	75 556	13 962	40 622	9 370	88	86

¹ Fr o m budgetåret 1970/71 har nettoförsäljningen justerats med hänsyn till förändringar i behållningen av kundfordringar och lager (för tidigare år har en sådan justering inte skett)

² Fr o m budgetåret 1971/72 har redovisningssystemet gjort det möjligt att utesluta internttransaktioner inom arbetsdriften.

möjliga vinst utan att främja de intagnas utsikter att efter frigivningen inordna sig i arbetslivet. Strävan att förverkliga detta mål får dock inte hindra att verksamheten bedrivs på ett ekonomiskt riktigt sätt.

Tabell 5.1.2 visar arbetsdriftens internresultat för budgetåret 1974/75.

Resultatet visar ett underskott på 40 miljoner kronor för hela arbetsdriften när såväl rörliga som fasta kostnader medräknats. Produktionens saluvärde uppgick till 89,5 miljoner kronor. De totala kostnaderna stannade vid 129,8 miljoner kronor. Av dessa var 81,1 miljoner rörliga kostnader och 48,7 miljoner kronor fasta kostnader.

Arbetsdriftens årsproduktion budgetåren 1964/65-1974/75 framgår av tabell 5.1.3.

5.2 FRITIDS- OCH KONTAKTVERKSAMHET

De väsentliga målen för fritidsverksamheten hänför sig till tiden efter frigivningen. Verksamheten bör med andra ord inte främst innebära ett antal aktiviteter som skall fylla ut den tid de intagna är lediga från arbetet eller ett

instrument varmed man åstadkommer lugn och ordning på anstalten. I stället är det mer angeläget att få de intagna intresserade av meningsfulla fritidsaktiviteter och att skapa förmåga hos dem att även efter anstaltstiden söka sig till liknande aktiviteter.

Delmålen kan sammanfattas i följande punkter:

- att lära de intagna att använda sin fritid på ett meningsfullt sätt
- att ge de intagna ökat självförtroende
- att ge social träning
- att påverka allmänhetens attityder
- att ge de intagna förströelse
- att motverka skadliga följder av frihetsberövande

Fritid utom anstalt

Lagen om kriminalvård i anstalt ger de intagna vid främst lokalanstalterna möjlighet till deltagande i fritidsverksamhet utanför anstalterna. Därigenom ökar förutsättningarna för de intagnas anpassning i samhället.

Verksamheten har fått god omfattning vid vissa anstalter. Till exempel har vid anstalten i

Kristianstad under tiden 1 augusti 1974 till 30 juni 1975 omkring 60 intagna deltagit i sådana aktiviteter med totalt ca 440 besök. Vid många anstalter har verksamheten ännu inte nått denna omfattning bl a med anledning av brist på personal för ändamålet, avsaknad av transportmedel samt brist på ekonomiska medel för verksamheten. Flera av dessa brister har dock rättats till inför 1976.

Till de verksamheter som förekommit hör bl a förenings- och mötesverksamhet, hobbyverksamhet, cirkelverksamhet, biblioteksverksamhet, allmänkulturell verksamhet samt utåtriktad verksamhet i anstalternas egen regi.

Studier, programverksamhet, idrott m m

De intagnas fritidsstudier har i stor utsträckning bedrivits i samarbete med folkbildningsorganisationerna. Under året har genomförts ca 340 studiecirklar med totalt omkring 3 500 deltagare. Av dessa cirklar har 35 varit frivillningskurser, vilka samlat totalt omkring 320 deltagare.

Programverksamheten har bl a utgjorts av 2 400 filmföreställningar, 2 200 artistframträdanden eller samkväm och 200 teaterföreställningar. Vid 14 anstalter har även danstillställningar anordnats för de intagna.

Fritidsverksamheten omfattar även idrott. Vanliga idrottsaktiviteter har varit bordtennis, fotboll, tyngdlyftning, badminton och volleyboll. Det har förekommit att lag från anstalterna deltagit i korporationsidrotten på respektive ort.

Kontaktverksamhet

Vid anstalterna och vissa häkten har förekommit en frivillig kontaktverksamhet där grupper och enskilda besökt de intagna. Att personer utifrån ges tillfälle att umgås med intagna kan bidra till att attityden till intagna och anstalter förändras.

Besöksgrupperna och kontaktverksamheten har ökat vid anstalterna. Av de grupper och organisationer som varit verksamma som besökare under året fanns Röda korset på 24, KRUM på 15, RFHL på 12, RFSU på 1, Verdandi på 5, övervakarföreningar på 19, religiösa grupper på 38, skolor på 25, idrottsorga-

nisationer på 30 samt övriga organisationer på 32 anstalter.

Under året har Röda korset, RFHL, KRUM samt Övervakarnas Riksförbund erhållit ekonomiskt stöd till verksamheten från kriminalvårdsstyrelsen.

Vanliga inslag i kontaktverksamheten har varit enskilda besök, samtalsgrupper, studiecirklar, idrottsutbyten m m.

Religiös verksamhet

Andlig vård bedrevs vid kriminalvårdens samtliga anstalter och häkten genom NAV (nämnden för andlig vård), av styrelsens tre resesekreterare samt dessutom i ökande omfattning av anstaltsbesökare från olika kristna trossamfund.

Under 1975 hölls 1 145 gudstjänster och andakter, i genomsnitt 17 per anstalt. Dessutom anordnades 769 gruppsamtal i religiösa och etiska frågor, eller i genomsnitt 11 per anstalt. Härtill kommer de enskilda samtal som på de flesta anstalter utgör den mest väsentliga delen av den andliga vården.

Styrelsens resesekreterare har under året besökt samtliga anstalter och häkten, lett tre kurser i livsåskådningsfrågor vid kursbyn Grubberget med i genomsnitt 16 deltagare exklusive familjemedlemmar. Under året har två konferenser hållits för ledamöter av NAV och styresmän vid anstalter.

För att vidga informationen till församlingarnas förtroendevalda, diakoniarbetare samt frivilliga medarbetare anordnades en konferens under hösten 1975.

Biblioteksverksamhet

Det är viktigt att de intagna har tillgång till böcker och tidskrifter under sin fritid. Vid alla anstalter och häkten förekommer biblioteksverksamhet. Den sköts av de kommunala biblioteken. Särskilt betydelsefullt är det att uppmuntra den som är ovan att läsa eller har läsvårigheter.

Biblioteksservicen på anstalterna och häkten har under 1975 efterfrågats i hög grad. Vid häktena är läsbehovet särskilt stort och vid ett par av dessa har utlåningen under året uppgått till inte mindre än 250 lån per plats. Tio häkten

besöktes av bibliotekarie varje vecka och övriga häkten varannan vecka eller mindre. Regelbunden bokbussutlåning förekommer vid 31 anstalter. I varierande omfattning hjälper anstaltspersonal och intagna till med biblioteksverksamheten.

De kommunala biblioteken får av statsmedel ersättning för sin verksamhet. Beloppet varierar efter anstalternas karaktär. Ersättningen har fr o m den 1 juli 1975 höjts till 50 kr per vårdplats vid slutna rixanstalter och uppgår som tidigare till 30 kr vid öppen rixanstalt och lokalanstalt och 80 kr vid allmänt häkte.

Nya rymliga bibliotekslokaler har under året iordningställt vid det nya häktet i Stockholm. Särskilda satsningar i fråga om biblioteksverksamheten har liksom tidigare år gjorts vid anstalterna Hall, Håga, Kumla, Österåker och Norrköping och dessutom vid häktet i Stockholm. På en del anstalter har det kommunala biblioteket haft program- och utställningsverksamhet.

Försök med intensifierad biblioteksverksamhet har på två öppna anstalter utförts av elever vid bibliotekshögskolan i Borås. Försöket visar att det föreligger stort behov av väl utvecklad biblioteksverksamhet också vid de öppna kriminalvårdsanstalterna.

Ansträngningar har gjorts att skaffa litteratur till utländska intagna. Litteratur på mera ovanliga språk finns inte alltid tillgänglig på de kommunala biblioteken. Det tidigare inledda samarbetet med Stockholms stadsbibliotek om inköp av utländsk litteratur för kriminalvårdens räkning har fortsatt. Stadsbiblioteket har för ändamålet prenumererat på 76 utländska tidskrifter, av vilka 13 bibliotek lånat vid 131 tillfällen. Dessutom har stadsbiblioteket köpt böcker på exempelvis arabiska, japanska, bulgariska och portugisiska.

Bokbeståndet på anstalter och häkten består huvudsakligen av vandringsbibliotek från de kommunala biblioteken. Böckerna skall bytas ut successivt. Böcker, som inte ingår i vandringsbiblioteken, kan beställas som enstaka lån. Referensböcker har under året inköpts till flera anstalter. Dessutom har 45 anstalter fått tidskrifter genom det statliga tidskriftsstödet.

Ett nära samarbete sker fortlöpande med de

bibliotek som har verksamhet vid anstalter och häkten. I övergripande biblioteksfrågor samråder kriminalvårdsstyrelsen med statens kulturråd.

5.3 HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

Under 1975 utgjorde medeltalet sjuka av samtliga anstaltsintagna 260. Däri innefattas sjuka med såväl fysiska som psykiska diagnoser. 13 dödsfall inträffade under året varav tre genom självmord.

Bristen på läkare har under 1975 varit lika kännbar som föregående år. Alltjämt saknas läkare för kroppssjukvården vid ca 15 anstalter. Den obligatoriska undersökningen vid intagningen kan ej fullgöras på dessa anstalter och vid sjukdomsfall anlitas distriktsläkarmottagningar och närbelägna sjukhus där väntetiderna ofta är mycket långa. Även på anstalter med anstaltsläkare är den tid vederbörande läkare kan ägna de intagna ofta alltför ringa. En väsentlig del av sjukvården kommer härigenom att vila på de sjuksköterskor som tjänstgör vid anstalterna. Under 1975 har ytterligare över-skötersketjänster tillförts anstalterna. Detta tillskott har inneburit en väsentlig förbättring och standardhöjning av anstalternas sjukvård.

Under året har röntgenavdelningen vid kriminalvårdsanstalten Hall kunnat tas i bruk. Denna avdelning har sedan den inrättades i slutet på 60-talet stått outnyttjad då det tidigare ej varit möjligt att erhålla röntgenläkare. I och med att Hall-avdelningen öppnats är samtliga inom kriminalvården befintliga röntgenavdelningar vid Kumla, Hall och Österåker i bruk, vilket bl a ger möjlighet att utföra lungröntgen på samtliga nyintagna vid dessa anstalter.

Vid de psykiatriska avdelningarna är i och med 1975 års utgång 7 av 16 tjänster vakanta. Avdelningarna har som regel varit hårt belastade och en väsentlig del av de intagna har utgjorts av häktade som under lång häktningstid visat psykiska insufficienssymptom. Möjligheten att få psykiskt sjuka överförda till psykiatriskt sjukhus har liksom tidigare år varit mycket begränsad.

Narkotikasituationen

Den årliga enkätundersökningen beträffande antalet narkotikamissbrukare på anstalterna visade i stort sett oförändrade förhållanden sedan 1974. En fortsatt förskjutning mot ökat opiatmissbruk har dock kunnat märkas och heroinmissbruk har påvisats i ett flertal fall.

Tabell 5. 3

Kriminalvårdsanstalterna: drogmissbrukare

Institutional clientele: drug addicts

Tidpunkt	Antal intagna	Antal missbrukare	Procent missbrukare
1966-08-01	4 863	450	9
1968-08-01	4 969	995	20
1969-05-01	5 177	1 226	24
1970-04-01	4 994	1 090	22
1971-04-01	4 695	1 084	23
1972-04-01	4 742	1 219	26
1973-04-01	4 963	1 393	28
1974-04-01	4 162	1 055	25
1975-04-01	3 333	849	25

Kriminalvårdens resurser att ge adekvat hjälp till de missbrukare som önskar dylik är relativt begränsade. Kontakt med olika vårdorganisationer har därför etablerats vid flera anstalter och resulterat i besöksverksamhet, samtalsgrupper m m. I ett flertal fall har placering vid olika behandlingshem, kollektiv och liknande enligt 34 § lagen om kriminalvård i anstalt förekommit. Resultatet av sådan utslussning i samhället har hittills varit positivt. Ett ökat samarbete med samhällets olika behandlingenheter för narkotikamissbrukare framstår som mycket angeläget.

5.4 PSYKOLOGVERKSAMHET

Fem riksanstalter (Hall, Hällby, Kumla, Roxtuna, Österåker) har psykologtjänst inrättad. Ett tiotal anstalter har utnyttjat psykologkonsulter, vilkas verksamhet har varierat från 4-10 timmar per vecka. Psykologer har även arrenderats för att delta i forskningsprojekt bland annat i samband med försöksverksamheten med modifierat terapeutiskt samhälle vid

Gävleanstalten. Kriminalvårdsstyrelsens arbetspsykolog har varit engagerad i försöksverksamheten med marknadsanpassad arbetsersättning vid riksanstalterna Skogome och Tillberga.

De i frivården placerade psykologerna har i största möjliga utsträckning ansvarat för lokalanstalternas psykologverksamhet. Psykologerna vid de så kallade behandlingsteamerna för narkomaner i Stockholm och Malmö har viss tjänstgöringstid förlagd till lokalanstalter och häkten.

Anstaltspsykologernas arbetsuppgifter har bland annat bestått av psykologiska lämplighetsbedömningar vid rekrytering av vårdpersonal, individualterapi och stödjande samtal med klienter, gruppterapi, gruppsamtal och vissa diagnostiska uppgifter. Beteendeterapeutiska metoder som till exempel avslappning, självförtroendeträning, systematisk desensibilisering och social modellinlärning har använts vid riksanstalterna Hällby, Tillberga och Österåker. Utvärdering och uppföljning av behandlingseffekterna har skett och redovisats i rapporter. Vid några anstalter har psykologerna i ökad omfattning börjat arbeta med personalfrågor. Ledning av personalgrupper och deltagande vid utbildning och handledning av personal har förekommit.

5.5 PERMISSION

Permission ingår som ett mycket viktigt led i kriminalvårdens åtgärder för att underlätta de intagnas anpassning i samhället. Förutsättningarna för intagna att få permission har också i flera avseenden ökat efter den 1 juli 1974.

Under 1975 beviljades 36 864 permissioner jämfört med 26 377 under 1974. Antalet permissioner från öppna anstalter ökade med 6 291 och från slutna anstalter med 4 196 i förhållande till 1974. Sju procent av de beviljade permissionerna missköttes genom uteblivande vid permissionstidens utgång och något mindre än tre procent missköttes på annat sätt.

5.6 TILLSYNS- OCH SÄKERHETSFRÅGOR

Kriminalvårdsreformens fortsatta genomförande har medfört att tillsynspersonalen i allt

Tabell 5. 5

Kriminalvårdsanstalter: permissioner 1975

Anstaltstyp	beviljade permissioner	Därav misskötta	
		genom uteblivande	på annat sätt
Slutna	17 547	1 874	505
Öppna	19 317	737	473
Summa	36 864	2 611	978

större utsträckning blivit engagerad i olika aktiviteter såväl inom som utom anstalterna. Detta gäller inte bara öppna anstalter utan även slutna. De intagnas rörelsefrihet och mer vidsträckt kontaktyta samt de utvidgade aktiviteterna på anstalterna ställer ökade krav på personalresurserna både kvalitativt och kvantitativt.

Inslaget av narkotika har blivit ett allt större problem i behandlingsarbetet och det kan konstateras, att bruket av narkotika och andra berusningsmedel har fått spridning inte bara till slutna anstalter utan även till öppna. Det har också blivit mer och mer svårbehandlat. Smuggelvägarna har förfinats och är ibland ytterst raffinerade. Dessa förhållanden följs med stor uppmärksamhet och olika åtgärder vidtas för att med tillgängliga resurser begränsa och försvåra införseln och missbruket av narkotika på kriminalvårdsanstalterna.

Rymningar

Under 1975 förekom 1 347 rymningar vilket var 533 fler än under 1974. Omkring två tredjedelar av rymningarna begicks från öppna an-

stalter. Under 1975 var i genomsnitt 273 personer frånvarande per dag p g a rymning eller uteblivande i samband med permission. Under 1974 var det genomsnittliga antalet frånvarande 206.

Disciplinära åtgärder

Disciplinär bestraffning kan enligt lagen om kriminalvård i anstalt åläggas intagen som bryter mot anbefalld ordning eller meddelade anvisningar. Som bestraffning kan de intagna tilldelas varning. Det kan vidare förordnas att viss bestämd tid, högst tio dagar, inte skall inräknas i verkställighetstiden för den påföljd som den intagne undergår. Enligt lagens före den 1 juli 1976 gällande lydelse var det också möjligt att som disciplinär bestraffning ålägga intagen inneslutning i enrum under högst sju dagar.

Inneslutning i enrum fick kombineras med förordnande att viss tid ej skulle inräknas i verkställighetstiden.

Under 1975 meddelades varning i 3 601 fall. Inneslutning i enrum förekom som disciplinär bestraffning i 132 fall. Förordnande att inte inräkna viss tid förekom i 601 fall. Inneslutning

Tabell 5. 6

Kriminalvårdsanstalterna: rymningar 1975

Anstaltstyp	Antal rymningar	Därav			
		direkt från anstalt	från utelag	under transport	från sjukhus
Sluten	454	224	113	62	55
Öppen	893	810	32	32	19
Summa	1 347	1 034	145	94	74

i enrum tillsammans med förordnande om att ej inräkna viss tid förekom i 25 fall.

Vid misskötsamhet kan även förflyttning till annan och mera sluten anstalt tillgripas. Förflyttning bör dock enligt kriminalvårdsreformens intentioner tillgripas i så liten utsträckning som möjligt bland annat med hänsyn till dess ofta negativa konsekvenser beträffande uppgjorda behandlingsplaner eller vidtagna frigivningsförberedelser.

Antalet förflyttningar under 1975 som följd av disciplinära överträdelser framgår av följande sammanställning.

Anledning	Antal förflyttningar
Rymning eller rymningsförsök	723
Permissionsmissbruk	297
Arbetsvägran	84
Berusing	153
Våld eller hot mot tjänsteman	59
Våld eller hot mot medintagen	22
Innehav av otillåtet föremål	102
Annan anledning	126
Summa förflyttningar	1 566

6 Utvärdering och utvecklingsarbete

Under år 1975 har styrelsens utvecklingsenhet publicerat forskningsrapporter om följande projekt.

Ungdomsfängelseklientelet år 1968, sammanlagt 273 personer, har varit föremål för en återfallstudie. Bland resultaten kan nämnas att 85 % registrerades för brott under den 2-åriga uppföljningstiden men fem år efter dom till ungdomsfängelse hade för 42 % av samtliga förordnats om upphörande av denna påföljd p g a välförhållande.

Tidsanvändning bland assistenter vid två skyddskonsulentexpeditioner har undersökts och redovisats i en rapport. Syftet har varit att beskriva de många aktiviteter som ingår som ett led i frivårdsarbetet och att belysa den tid dessa tagit i anspråk. Ett stads- och ett glesbygdsdistrikt har ingått i undersökningen. Av den totalt tillgängliga tiden inom varje distrikt användes 72 % i det förra och 63 % i det senare för aktiviteter och kontakter som berörde klienter. 18 % av tiden i båda distrikten gick åt till olika former av verksamhetsstödande aktiviteter som t ex utbildning, diskussioner med kollegor om enskilda fall, praxis etc. I glesbygdsdistriktet användes 19 % av tiden till det icke-klientinriktade administrativa arbetet och resor mot 10 % i stadsdistrikt. Andelen restid var som väntat större i glesbygdsdistriktet.

Återfall bland personer som deltagit i försöksverksamheten med marknadsanpassad arbetsersättning vid Tillbergaanstalten har klarlagts i en undersökning. Resultaten för denna grupp har jämförts dels med resultaten för en grupp frigivna från andra anstalter, vilken valts så att den med avseende på tidigare anstaltsvistelser är jämförbar, dels med resultaten för personer som förflyttats från Tillberga innan frigivningen.

En återfallsstudie har genomförts på personer som deltagit i försöksverksamheten med marknadsanpassad lön i Tillberga kriminalvårdsanstalt. Det framkom att intagna som deltagit i försöket hade lägre återfall fram till nio månader efter frigivningen. Jämförelsen har då gjorts med en grupp intagna från andra kriminalvårdsanstalter i riket med samma antal tidigare anstaltsvistelser som Tillbergagrupperna. Vidare har en jämförelse gjorts mellan de personer som förflyttades från Tillberga och de som frigetts från anstalten, varvid återfallet bland dem som förflyttades var högre fram till sex månader efter respektive gruppers frigivning. Om man å andra sidan gjorde jämförelsen så att personer som hade samma antal tidigare anstaltsvistelser jämfördes, framkom inga skillnader mellan frigivningsgruppen från Tillberga och gruppen som förflyttats. Undersökningen styrker sambandet mellan tidigare känd kriminalitet och återfall. Däremot har inget samband mellan tidigare ekonomiska eller sociala förhållanden och återfall kunnat påvisas.

Sedan 1971 har en försöksverksamhet pågått med ett sk modifierat terapeutiskt samhälle vid anstalten i Gävle. Ett omfattande forskningsprojekt har varit knutet till verksamheten och den första rapporten utgavs 1972. I mars 1975 publicerades en delrapport om olika myndigheters inställning till verksamheten. Trots att försöksverksamheten uppmärksammats i massmedia och blivit ganska mycket omskriven, tyder enkätens låga svarsfrekvens på brister vad gäller information och intresse hos de omgivande myndigheterna. En slutrapport om verksamheten skall redovisas i början av 1976.

I England har sedan några år ett frivårdsförsök (IMPACT- Intensified Matched Probation

and After-care Treatment) varit i gång. Det betonar vikten av behandling och stöd till klienten i hans egen miljö med bl a intensifierat fältarbete. Försöket pågår i tre storstads- och i två landsortsdistrikt och är under utvärdering av Home Office Research Unit. En slutlig redovisning kommer under 1976. För att studera detta projekt har en arbetsgrupp avlagt ett besök och i en rapport redovisat sina intryck.

Det är välkänt att olika anstalter och olika avdelningar inom samma anstalt har olika »klimat». Vad menar man då med »klimat» och faktorer som påverkar det? Hur bedömer personalen och de intagna »klimatet»? Sedan länge har i USA och England försök pågått med att identifiera olika moment som ingår i begreppet »klimat» och faktorer som påverkar det. För att föra över dessa strävanden till svenska förhållanden har en amerikansk mätmetod och ett frågeformulär översatts och bearbetats. Därefter har denna undersökningsmetod varit föremål för en förstudie. En rapport om metoder och resultat av detta försök skall publiceras under 1976.

En kartläggning av samtliga villkorligt frigivna under första halvåret 1973 har gjorts beträffande deras sociala och kriminella bakgrund. Vidare har en återfallstudie genomförts. I den senare har man granskat typ av brott, tid till återfall etc för denna grupp. Uppföljningstiden har varit två år. Ett försök att beskriva närhetsprincipen, d v s att undersöka det geografiska avståndet mellan hemorten och den anstalt varifrån klienten frigivits har också gjorts i samma studie. Hela undersökningen har genomförts i samarbete med kriminalvetenskapliga institutet vid Stockholms universitet.

tenskapliga institutet vid Stockholms universitet.

En jämförande studie av permissionsmissbruk inom östra räjongen under 1969 och 1972 har också gjorts. Undersökningen kartlägger samtliga missbrukade permissioner inom östra räjongen under nämnda år. De framkomna resultaten jämförs med data från en undersökning om rymningar inom samma räjong under 1969. Även denna studie är gjord i samarbete med kriminalvetenskapliga institutet vid Stockholms universitet.

Under ledning av professor Irving Jacks vid Illinois State University har ett antal amerikanska studenter genomgått en en-terminskurs i tillämpad psykologi förlagd till Stockholm. Två av dessa studenter har undersökt situationen för engelsktalande utländska medborgare på slutna anstalter. Undersökningen överlämnades till FN:s Social Defence Research Institute, som begärt att få uppgifter om hur utländska intagna upplevde sin situation under strafftiden samt hur personalen såg på problemet.

På begäran av nordiska samarbetsrådet för kriminologi har en rapport skrivits, som kritiskt granskar »behandlingsideologin», Rapporten ingår som ett avsnitt i en större rapport om nya trender i nordisk kriminalpolitik. Den utgavs vid FN:s kongress om brottslighet i Genève i september 1975.

Förutom här nämnda undersökningar har även andra planerats och genomförts av utvecklingsenheten. Rapporter kommer att redovisas i annat sammanhang.

7 Extern information

Den vanligaste målgruppen för den externa kriminalvårdsinformation är övervakarföreningar, nämndemannaföreningar och andra intresseorganisationer från verksamhetsfält med anknytning till kriminalvården, elever från grundskolan, folkhögskolor, vårdyrkesskolor och socialhögskolor. Verksamheten bedrivs i form av studiebesök vid kriminalvårdsanstalter och skyddskonsulentexpeditioner samt som föreläsningar i skolor, studieförbund, ideella och politiska organisationer.

Svårigheterna att tidsmässigt förena informationsuppgiften med övriga åligganden har hitintills begränsat kriminalvårdspersonalens möjligheter att sprida kunskap om verkets uppgifter. Förberedelser har emellertid gjorts för att möta den stora efterfrågan på information och medverkan som från olika håll riktats mot kriminalvårdsorganen på det lokala planet.

Vid flertalet anstalter finns nämnder för arbetsmarknads- och fackliga frågor, som bl a arbetar med att förmedla information till de fackliga organisationerna om kriminalvården och de dömdas problem i arbetslivet. Inom ramen för denna verksamhet deltar anstaltspersonal i ökande utsträckning som informatorer vid fackliga möten.

7.1 INTERNATIONELLA BESÖK OCH KONTAKTER

Under 1975 har kriminalvårdsverket besökts av drygt 250 personer från omkring 25 olika länder. Till detta kommer det årliga personalutbytet med de nordiska grannländerna. USA och Västtyskland svarade för närmare 50 % av antalet besökare och Finland, Norge och England (i nämnd ordning) tillsammans för cirka 25 %. Andra länder som representerats är, förutom så gott som samtliga europeiska, Turkiet,

Tunisien, Jamaica, Panama, Australien, Nya Zeeland, Saudiarabien, Kanada och Japan.

Besökarnas yrken och intresseområden har varit mycket varierande, allt från regeringsrepresentanter till universitetsstuderande. Deras intressen har ibland varit att skaffa sig en allmän överblick, ibland att studera någon detalj i systemet.

Bland besökarna kan särskilt nämnas schweiziske justitieministern Furgler, Nya Zeelands statssekreterare vid justitiedepartementet Mr Orr, tunisiska kriminalvårdschefen Mr Ben Taieb, Canadas Deputy Solicitor-General (ung bitr justitieminister) Mr Leblane och Minnesotas kriminalvårdschef Mr Schoen.

8 Administration

8.1 PERSONAL

Vid utgången av 1975 var antalet fasta tjänster inom kriminalvårdsverket 4 886. Av dessa fanns 618 inom frivården, 4 020 vid anstalter och häkten samt 248 hos kriminalvårdsstyrelsen. För frivården tillkommer 58 tjänster, för anstaltsvården 116 tjänster och för styrelsen 2 tjänster från och med 1 januari 1976. Det faktiska antalet anställda inom kriminalvårdsverket var emellertid väsentligt högre. I medeltal har personalstyrkan omfattat nära 7 000 personer. Differensen är i huvudsak att hänföra till att extra personal måste anställas vid sjukdom, semester, deltidstjänstgöringar, kurser etc. Extra personal är också knuten till särskilda mer eller mindre tillfälliga utredningsprojekt m m. Under budgetåret 1975/76 genomförs vid vissa anstalter en reduktion av platsantalet, vilket medför indragning av en del tjänster.

Personalsituationen vid kriminalvårdsstyrelsen har under 1975 i hög grad präglats av den förestående omlokaliseringen till Norrköping. Sålunda har styrelsen under året som en direkt följd av omlokaliseringen haft en personalavgång motsvarande ca en tredjedel av den totala personalstyrkan. En lägesrapport från statens personalnämnd (SPN) visar att fram till den 12 december 1975 hade totalt 186 tjänstemän, därav 39 med sk NOM-garanti, anmält sig som omplaceringssökande i Stockholm. Av dessa var vid den aktuella tidpunkten 96 personer omplacerade till annan tjänst, 30 hade blivit inaktuella och 60 tjänstemän var ännu ej omplacerade. Den med personalavgången följande nyrekryteringen har i stor utsträckning – i synnerhet beträffande kontorspersonal – skett bland i Norrköping redan bosatta personer.

Genomförandet av kriminalvårdsreformen har medfört ökad arbetsbelastning på olika personalkategorier såväl centralt som lokalt.

Tabell 8. 1

Kriminalvårdsverket: personal
The Prison and Probation System: staff

Personalkategori	Personal budget- året 1974/75 enl statsverks- propositionen
<i>Kriminalvårdsstyrelsen</i>	250
Handläggande personal	114
Övrig personal	136
<i>Anstaltsorganisationen</i>	4 136
Styresmän, assistenter m fl	259
Läkare, psykologer	31
Tillsynspersonal	2 709,5
Personal i arbetsdrift	585
Kontorspersonal	264,5
Maskinpersonal	59
Förråds- och ekonomipersonal	228
<i>Frivårdsorganisationen</i>	676
Konsulenter, assistenter	422
Läkare, psykologer	4
Sjukvårdspersonal	11
Akutvårdspersonal	6
Personal på hotell	16
Personal på inackorderingshem	13
Kontorspersonal	204
Summa	5 062

Personaladministrativt informationssystem

Kriminalvårdsverket har fr o m 1970 tillsammans med sex andra statliga myndigheter ingått som försöksmyndighet i PAI, ett delprojekt i statskontorets översyn av den statliga personaladministrationen. Försöksverksamheten upphörde genom statsmakternas beslut i december 1973.

I samband med riksdagens beslut 1971 om att vissa statliga myndigheter skulle omlokaliseras från Stockholm, aktualiserades behovet av en välstrukturerad personaladministrativ information. De erfarenheter som vunnits i försöksverksamheten med PAI-systemet tillvara-

togs och ett modifierat system – OPAI – utvecklades. Detta avsåg att tillgodose myndigheternas och centrala instansers behov av personaladministrativ information för personalplanering etc, med speciell hänsyn till omlokaliseringen.

Kriminalvårdsverket anslöts i sin helhet till OPAI successivt under 1974. Fr o m den 1 juli 1974 svarar SPN för den centrala driften och utvecklingen. Dessförinnan låg ansvaret på statskontoret.

Ett stort antal uppgifter om all fast anställd personal och alla fasta tjänster registreras kontinuerligt i OPAI.

OPAI medför bl a ändamålsenligt systematiserade personaladministrativa data av stor vikt för personalplanering och löpande personalarbete. Ur systemet erhålls olika bevakningsuppgifter inför t ex pensionsavgång och löneklassuppflyttning samt sammanställningar över personal och tjänster, personalstruktur och personalens rörlighet.

Med hänsyn till regeringens beslut om ett nytt löneuträkningsystem och ADB-baserad matrikelföring har CPAI också förberetts för en integrering med löne- och ekonomifunktionerna. Kriminalvårdsverket ingår vidare tillsammans med åtta andra statliga myndigheter i en central referensgrupp för utveckling och användning av OPAI-systemet och dess utdata. En omfattande information om användningen av utdata till regionala och lokala enheter inom kriminalvårdsverket planeras äga rum under 1976.

8.2 PERSONALUTBILDNING

För att erhålla fast anställning som vårdare krävs godkänd aspirantutbildning. Den omfattar bl a lokal teoretisk och praktisk introduktion på den kriminalvårdsanstalt aspiranten är hänvisad under 14 dagar före tjänstgöringens början. Aspiranten skall därefter kallas till grundkurs I, som omfattar tolv veckors teoretisk undervisning samt hospiteringstjänstgöring i två perioder om vardera 14 dagar. Denna utbildning har tonvikten lagd på beteendevetenskapliga och sociala ämnen (gällande sociallagstiftning). På grund av lokala förhållanden kan i många fall aspiranten inte kallas till kur-

sen, förrän en avsevärd tid förflutit sedan anställningens påbörjande.

Efter genomgången grundkurs I återgår aspiranten till sitt tjänsteställe och kallas sedan till grundkurs II, som omfattar sex veckors verksamhetsanknuten utbildning.

Godkänd, fullständig aspirantutbildning (utbildningen är kompetensgivande och eleverna underkastas examination i ett flertal ämnen) utgör inte endast en förutsättning för vinnande av extra ordinarie anställning utan även för deltagande i vidareutbildning.

Vårdutbildningsnämnden (VUN) – en av Kungl Maj:t 1966 tillsatt nämnd för gemensam grundutbildning av personal vid vissa vårdanstalter – är huvudman för grundkurs I, som är gemensam för vårdaspiranter från ungdomsvård, nykterhetsvård och kriminalvård. Under 1975 har 215 aspiranter genomgått grundkurs I och 161 grundkurs II. Av de förstnämnda var 189 från kriminalvården och 26 från anstalter för alkoholmissbrukare.

Specialkurser i olika ämnen är i första hand avsedda som påbyggnadsutbildning för vårdare, som önskar meritera sig för högre tjänst inom vård- och tillsynskarriären. Under året har 16 sådana kurser anordnats med 396 deltagare. Denna specialutbildning, som siktar mot tillsynsmannakompetens, omfattar godkänd genomgång av sju kurser, varav fem är obligatoriska och två tillvalskurser.

I varje specialkurs finns en kvot på cirka fem platser för verkets samlade personal. Konkurrensen om dessa platser är mycket hård och det finns för närvarande inga möjligheter att efterkomma utbildningskraven i detta avseende.

Vid utgången av 1975 hade 59 vårdare genomgått komplett tillsynsmannautbildning.

Under året har en ny typ av kurs för arbetsledare påbörjats. Kursen omfattar en månad och är uppdelad i perioder om vardera 14 dagar. Den senare delen är förlagd till mars månad 1976. Den första perioden innehåller en allmän kriminalpolitisk del, medan den senare omfattar en mer befattningsinriktad utbildning.

Under året har 25 assistenter från anstalter och frivård påbörjat sin internutbildning genom en teorikurs I och II. Denna utbildning avslutas

under våren 1976 genom en seminariekurs på två veckor. Assistentutbildningen kommer att revideras under 1976 och mer anpassas till det dagsaktuella utbildningsbehovet.

Den lokalt förankrade utbildningen har under året intensifierats. Både inom anstaltsvården och frivården har den lokala kursverksamheten kunnat byggas ut. Det föreligger en allmän och stegrad efterfrågan på lokala utbildningsresurser. Bland annat har kurser i organisationsutveckling och grupp- och samarbetsutbildning varit föremål för ökat intresse. Dessa lokala strävanden stöds från centralt håll. Personalutbildningsenheten har funnit att lokalt förankrad utbildning ger god motivation för studier. Erfarenheterna från den omfattande utbildningsinsats som genomfördes under hösten 1974 om kriminalvårdsreformen har skapat goda förutsättningar för en fortsatt utbyggnad av lokalt anordnad utbildning.

För ledamöter i företagsnämnden har under året anordnats två kurser med sammanlagt 485 deltagare.

För att stimulera och vidmakthålla personalens vid kriminalvårdsverket intresse för fysisk träning har 60 000 kronor anvisats för idrotts- och motionsverksamhet.

Under året har 122 befattningshavare vid kriminalvårdens arbetsdrift beretts tillfälle att delta i sådana kurser utanför kriminalvården som ansetts nödvändiga för deras utbildning inom respektive arbetsgren.

I samarbete med Sveriges kyrkliga studieförbund har en kurs för ledamöter i nämnder för den andliga vården hållits under tiden 11-16 augusti 1975 i Assisi, Italien.

Intresset för individuella studier är stort och 60 befattningshavare inom kriminalvårdsverket har under 1975 erhållit enskilda studiebidrag för fortbildning inom respektive arbetsområden.

Införandet av nya informationssystem och pågående system- och rationaliseringsarbete har i väsentlig grad ökat behovet av utbildning och information. Härtill kommer kurser av mer grundläggande karaktär inom det ekonomiska och personaladministrativa området. Ett 20-tal kurser inom båda dessa huvudblock har anordnats med tillhopa cirka 420 deltagare.

Skyddskonsulenterna är lokalt ansvariga för utbildning av personundersökare och övervakare. Utbildning av den sistnämnda kategorin sker vanligtvis i samarbete med studieförbund, kommuner och lokala övervakarföreningar. Personalutbildningsenheten har även detta år anordnat en kurs för utbildare av frivilliga övervakare och två kurser för handledare inom personundersökningssektorn.

Under 1975 har arbetet påbörjats med kriminalvårdsverkets planerade kursgård i Norrköping. Kurslokalerna kommer att kunna tas i anspråk fr o m höstterminen 1976. Fastigheten, med anor från tidigt sjuttonhundratalet, kommer bl a att inrymma åtta föreläsningssalar, ett tjugotal grupprum, bibliotek, en stor samlingsal, ett väl tilltaget utrymme för grepp teknik och övningar i säkerhetsfrågor m m. Kursgården omfattar inte elevrum och utspisningsmöjligheter. Eleverna skall själva svara för kost och logi på kursorten genom sedvanliga traktamenten.

8.3 EKONOMI

Kriminalvårdsverkets totala utgifter under budgetåret 1974/75 uppgick till ca 545 milj kr. Av utgifterna avsåg 31,1 milj kr central administration, 426,3 milj kr anstaltsvård och 73,2 milj kr frivård. På reservationsanslagen, främst avsedda för anskaffning av maskiner och inventarier, uppgick utgifterna till 9,4 milj kr. Verkets utgifter i form av byggnadsinvesteringar var 5,2 milj kr.

Genomsnittskostnaden per intagen och dygn i anstaltsvård har beräknats till ca 302 kr. Kostnaderna varierade dock stort mellan olika anstalter bl a beroende på grad av slutenhet.

Kostnadsmässiga konsekvenser av det pågående genomförandet av kriminalvårdsreformen har kunnat konstateras främst på de anslagsposter som avser studie-, utbildnings- och fritidsverksamhet och extern kontaktverksamhet i olika former.

Både inom frivården och anstaltsvården föranleder klienterna kostnader även för andra delar av den offentliga sektorn. Samhällets totala kostnader för frivårdens klientel är sålunda avsevärt högre än de kostnader som belastat kriminalvårdsverket. Kriminalvårdens andel

Tabell 8.3 Kriminalvårdsverket: utgifter och anslag budgetåren 1973/74-1976/77
The Prison and Probation System: budgetary appropriations and expenditure in fiscal years 1973/74-1976/77

Anslagstitel	Utgift		Anslag	
	1973/74	1974/75	1975/76	1976/77
Kriminalvårdsstyrelsen	26 793 749	31 061 718	37 125 000	40 160 000
Kriminalvårdsanstalterna	352 931 216	386 187 887	410 835 000	519 225 000
Frivården	58 092 401	70 181 502	79 695 000	97 300 000
Maskin- och verktygsutrustning m m	1 236 097	1 476 913	1 650 000	1 650 000
Engångsanskaffning av inventarier m m	3 099 172	3 903 865	5 000 000	4 250 000
Anskaffning, montering och transport av baracker m m	765 518	781 526	-	-
Utbildning av personal m fl	2 507 981	3 133 528	3 510 000	3 510 000
Kriminologisk forskning	712 116	-	-	-
Frivillig kontaktverksamhet	96 606	100 261	-	-
Kriminalvårdsmyndigheter med särskild budget (programbudget)	42 341 597	43 160 753	1 000	1 000
Summa	488 576 453	539 987 953	537 816 000	666 096 000
Byggnadsarbeten	9 526 770	5 177 542	1 000	1 000
Totalt	498 103 223	545 165 495	537 817 000	666 097 000

i dygnskostnaden per övervakad inom frivården har uppskattats till 13 kr.

Praktisk försöksverksamhet med programbudgetering bedrevs även under 1975 vid anstalterna Kumla, Hinseberg och Båtshagen samt vid skyddskonsulentdistrikten Stockholm södra för unga och Örebro.

Försöksverksamheten syftar bl a till en ökad integrering av verksamhetsplanering och budgetering med planering och uppföljning av behandlingsarbetet. Hittills vunna erfarenheter pekar på en klart ökad förståelse för verksamhetsplaneringens betydelse samt för ett ökat kostnadsmedvetande.

8.4 RÄTTSÄRENDEN

Inom kriminalvårdsstyrelsen finns två enheter, vilkas huvudsakliga verksamhet avser rättsliga frågor, nämligen vårdbyråns rättsvårdssektion och juridiska enheten.

Större delen av de ärenden som handläggs på rättsvårdssektionen utgörs av besvär- och klagörenden initierade av intagna, samman slutningar av intagna och utomstående. Antalet sådana ärenden uppgick under 1975 till omkring 500. En stor del av dessa ärenden avsåg klagomål rörande behandlingen, t ex beträff-

fande permission, anstaltsplacering, besök eller brevgranskning. På sektionen handläggs också sådana disciplinärenden som enligt 61§ lagen om kriminalvård i anstalt skall underställas kriminalvårdsstyrelsens prövning. Antalet sådana ärenden uppgick under 1975 till omkring 500. Under samma tid har handlagts sekretessärenden av olika slag samt ett mindre antal ärenden, vilka underställts styrelsens prövning jämlikt 31 § kungörelsen med vissa föreskrifter rörande tillämpningen av lagen om kriminalvård i anstalt, dvs ärenden, vari beslutats att hålla intagen avskild från andra intagna. Vidare har under året på sektionen handlagts omkring 360 nådeärenden, i vilka styrelsen yttrat sig till regeringen. Dessutom har handlagts ett 40-tal ärenden, som remitterats från JO, JK, kammarrätterna, regeringsrätten, departementen och andra myndigheter. Dessa ärenden har huvudsakligen gällt samma typ av frågor som besvär- och klagörendena.

På juridiska enheten handläggs ärenden av mera allmän juridisk karaktär, såsom ärenden rörande skadestånd, tjänstefel, indrivning och fastighetsfrågor. Skadeståndsärendena kan avse alla typer av ärenden, där krav på ekonomisk ersättning riktas mot kriminalvården, t ex

bilskada, personskada åsamkad intagen, skada på intagens egendom. Tjänstefelsärendena gäller frågor om disciplinär bestraffning, åtalsanmälan och avstängning från tjänsten enligt statstjänstemannalagen samt yttrande till domstol i mål angående tjänstefel eller annat brott begånget av kriminalvårdstjänsteman. Enheten bereder vissa fastighetsärenden gällande t ex köp, försäljning och fastighetsreglering. Indrivningsärendena avser bl a fordringar som kriminalvården har på sina kunder på grundval av försäljning av produkter tillverkade i kriminalvårdsanstalterna. Vid enheten upprättas förslag till yttranden i lagstiftningsärenden, som remitteras till kriminalvårdsstyrelsen.

8.5 KLIENTELRUTINER INOM KRIMINALVÅRDEN

Sedan 1970 pågår vid kriminalvårdsstyrelsen ett utvecklingsarbete i syfte att skapa ett centralt kriminalvårdsregister, delvis baserat på datorbearbetning. Arbetet bedrivs som en etapp inom rättsväsendets informationssystem (RI). Utredningar utförs av personal vid den s k RI-gruppen, som också ansvarar för utbildning genom kurser över hela landet. Systemutvecklingen utförs av konsulter och personal vid KVS systemenhet.

Målsättning

Målsättningen är att bygga upp ett centralt register som omfattar samtliga personer som undergår kriminalvård i anstalt eller i frihet samt personer som i frihet avvaktar verkställighet av påföljd. Detta skall ge möjligheter till

- ett smidigt informationsbyte mellan kriminalvårdsstyrelsen och myndigheter inom och utom kriminalvårdsverket vad gäller uppgifter om klienter inom kriminalvården
- en rationell administration inom kriminalvårdsverket
- en god planering av kriminalvård inom och utom kriminalvårdsverket.

Centrala kriminalvårdsregistrets innehåll

Från och med den 1 oktober 1971 registreras uppgifter om domstols avgöranden på magnetband. Uppgifter beträffande personer som dömts till kriminalvårdande påföljd överförs

till kriminalvårdsstyrelsens centrala kriminalvårdsregister från rikspolisstyrelsen. Sedan den 1 januari 1972 sker fortlöpande inrapportering till registret av intagnings-, avgångs- och förflyttningsuppgifter. Under 1976 kommer databehandling av permissioner och rymningar att inledas.

Det centrala kriminalvårdsregistret är samlingsbegrepp för följande register: förelägganderegistret, aktsamlingen, aktarkivet, kumulativregistret (KUM) och sökregistret (SÖK). KUM- och SÖK-registren är ADB-baserade.

Under 1975 har en omläggning av aktsamlingen företagits. Uppgifterna ur kumulativ- och sökregistret gallras fem år efter det att kriminalvården upphört. Akterna förs då över till aktarkivet. Återkommer personer till kriminalvård efter det att den femåriga gallringstiden passerats skall ny akt läggas upp. Från och med den 1 april 1976 kommer även frivårdens akter att tas in till centrala kriminalvårdsregistret vid övervakningstidens/påföljdens upphörande.

Häktade registreras inte i centrala kriminalvårdsregistret. Enligt gällande planer skall dock utredning påbörjas senare för att eventuellt leda fram till sådan registrering.

Registrets användning

Uppbyggnaden av centrala kriminalvårdsregistret sker successivt. Uppbyggnaden regleras i bl a systemförslag och 5-årsplan. Maskinella rapporter om intagning i och avgång från anstalt lämnas i dag till riksförsäkringsverket och värnpliktsverket. Statistiska centralbyrån och rikspolisstyrelsen erhåller uppgifter ur kumulativregistret på magnetband. Påminnelser framställs till ungdomsfängelse- och interneringsnämnderna. Statistikuttag görs i ökad omfattning.

Under hösten 1975 har försöksverksamhet med det maskinella sökregistret börjat. Sex bildskärmar och en dataskrivare finns installerade vid kriminalvårdsstyrelsen. Sökregistret visar den aktuella kriminalvårdssituationen för personerna i det centrala kriminalvårdsregistret. Frågor kan riktas till en frågecentral hos kriminalvårdsstyrelsen. Efter behörighets-

kontroll kan uppgifter lämnas till användaren. Polisens frågor skall riktas mot terminalen hos rikspolisstyrelsen. Planering av försöksverksamhet med en terminal vid Umeåregionens kansli har påbörjats under 1975.

Via sökregistret kan också statistiska sammanställningar göras (s k planeringsfråga) om förhållanden inom kriminalvården, exempelvis antal klienter, beläggning m m. Funktionen har under 1975 prövats vid ett flertal tillfällen.

När permissioner, rymningar och frivårdshändelser efter hand läggs in i de ADB-baserade registren kommer rapporteringen till olika myndigheter att utvidgas och planeringsmöjligheterna att öka.

8.6 KRIMINALVÅRDSSTYRELSENS OMLOKALISERING

Under 1975 har kriminalvårdsstyrelsens förestående omlokalisering till Norrköping i februari 1976 i många olika avseenden gjort sig kännbar såväl för styrelsen som dess personal.

Två enkäter om personalens flyttningsbenägenhet har genomförts under året. Av enkäterna framgick att antalet medflyttande tjänstemän ökade. Gruppen tjänstemän som ställde sig tveksamma till flyttning var emellertid ur myndighetens synpunkt alltför stor vid båda tillfällena.

Viktiga frågor beträffande personalsituationen, bl a dubbling av tjänster, regler för

tjänstledighet m m, har behandlats av omlokaliseringskommittén. Denna kommitté, som varit sammansatt av företrädare för myndigheter och för personalen till lika antal, har haft ansvaret för omlokaliseringsförberedelserna.

Informationen kring omlokaliseringen har i första hand koncentrerats till bostadsanskaffning och andra för personalen praktiska frågor. Representanter för bl a bostadsförmedlingen i Norrköping besökte styrelsen vid flera tillfällen för att ge service till tjänstemännen.

Ett informationsmöte, gemensamt för all personal vid styrelsen, hölls under året. Därutöver anordnades informationsmöten i mindre grupper för diskussion av frågor och problem, sammanhängande med flyttningen.

En besöksresa till den färdigställda verksbyggnaden genomfördes under hösten med nästan 100-procentig uppslutning från styrelsens personal. Förutom besöket i verksbyggnaden anordnades ett informationsmöte i samband med lunchen.

Representanter från byggsidan och konsulter informerade och svarade på frågor om huset och dess funktioner.

Två ordinarie nummer av Flyttlasset, en informationstidning för omlokaliseringsfrågor, har utkommit under året. Dessutom har ett antal extranummer utkommit med praktiska anvisningar i olika frågor.

9 Nämndverksamheten

De centrala nämnderna – interneringsnämnden, ungdomsfängelsenämnden, kriminalvårdsnämnden – och de lokala övervakningsnämnderna, som är fristående från kriminalvårdsstyrelsen, handlägger vissa frågor om kriminalvård av den art som närmare framgår av det följande.

Övervakningsnämnderna och de centrala nämnderna har i sin nuvarande funktion varit i verksamhet sedan 1965. Förslag avseende nämndernas uppgifter och nämndorganisation har av en offentlig utredning under 1975 överlämnats till regeringen i betänkandet Kriminalvårdens nämnder (SOU 1975:16). En annan offentlig utredning har haft uppdraget att utreda övervakningsnämndernas organisation i storstadsområdena Stockholm, Göteborg och Malmö.

9.1 INTERNERINGSNÄMNDEN

Interneringsnämnden beslutar i frågor om vård i och utom anstalt och om påföljdens upphörande för dem som dömts till påföljden internering. Nämnden avger även yttrande till åklagare och domstol i frågor rörande internering.

Interneringsnämnden har under 1975 hållit 52 sammanträden, varav ett på kriminalvårdsanstalten Hall.

Nämnden har under året avgivit 348 yttranden efter framställningar från åklagare. Åtal har därvid tillstyrkts i 164 fall. Till domstol har nämnden avgivit 71 yttranden. Dom till internering har därvid tillstyrkts i 44 fall. Beträffande tilltalade, som förut dömts till internering, har nämnden under året avgivit 289 yttranden. Av dessa har 61 avsett internerade som vårdades i anstalt och 228 till vård utom anstalt överförda. I 273 fall har nämnden tillstyrkt att förordnande meddelades att den tidigare ådömda

interneringen skulle avse även den aktuella brottsligheten. I två fall har nämnden tillstyrkt slutna psykiatrisk vård med interneringens undanröjande och i 14 fall har nämnden tillstyrkt annan påföljd. Beträffande 46 tilltalade som vårdades utom anstalt har nämnden tillstyrkt att den tidigare ådömda påföljden skulle avse även den aktuella brottsligheten utan återintagning i anstalt.

Interneringsnämnden har under 1975 behandlat 437 ärenden angående övergång från anstaltsvård till frivård. Beträffande 357 av dessa har nämnden i samband med beslut om övergång till vård utom anstalt uppdragit åt övervakningsnämnd att bestämma dag för övergång och bemyndigat övervakningsnämnderna att bevilja frigivningspermission för vård utom anstalt.

Nämnden har under året behandlat 54 ärenden angående vistelse utanför anstalt enligt 34 § lagen om kriminalvård i anstalt. I 38 fall har nämnden bifallit framställningarna.

Under 1975 upphörde interneringspåföljden genom nämndens beslut i 101 fall. Därav hade i tolv fall längsta tiden för vård utom anstalt uppnåtts.

Ordinarie ledamöter i interneringsnämnden har under 1975 varit justitierådet Carl Holmberg, ordförande, hovrättspresidenten Karl-Erik Skarvall, ställföreträdare för ordföranden, riksdagsledamoten Lilly Bergander, överläkaren Yngve Holmstedt, och generaldirektören Bo Martinsson.

9.2 UNGDOMSFÄNGELSENÄMNDEN

Ungdomsfängelsenämnden beslutar bl a i frågor om övergång mellan vård i och utom anstalt för dem som dömts till påföljden ungdomsfängelse. Nämnden avger även yttrande

till åklagare och domstolar i frågor rörande ungdomsfängelse.

Ungdomsfängelsenämnden har under året hållit 49 (ordinarie) sammanträden. Därutöver har 72 s k ordförandesammanträden hållits där ärenden av brådskande natur eller mindre vikt behandlats.

Nämnden har under året avgivit 599 yttranden till åklagare i åtalsfrågor. Härav har nämnden beträffande i anstalt intagna i 344 fall avstyrkt och i 64 fall tillstyrkt åtal. Beträffande till vård utom anstalt överförda har nämnden i 63 fall avstyrkt åtal och för 26 av dessa samtidigt beslutat om återintagning i anstalt. För 127 till vård utom anstalt överförda har nämnden tillstyrkt åtal. Av dessa 127 fall har nämnden i 25 fall samtidigt som sin mening framhållit att de aktuella brotten inte borde föranleda sådan påföljd att den tilltalade återintogs i anstalt för undergående av ungdomsfängelse.

Efter framställning från domstolar har nämnden avgivit 290 yttranden rörande påföljd för dem som dömts till ungdomsfängelse och sedan åtalats för annat brott. Dessa yttranden avsåg i 103 fall tilltalade som var intagna i anstalt, i 184 fall tilltalade som överförts till vård utom anstalt och i tre fall tilltalade för vilka påföljden ungdomsfängelse upphört. För de i anstalt intagna tillstyrkte nämnden i 87 fall att domstolen förordnade att den ådömda påföljden skulle avse även de nya brotten och i 16 fall att domstolen måtte undanröja den ådömda påföljden ungdomsfängelse och för samtliga brott döma till påföljd av annan art. Beträffande dem som överförts till vård utom anstalt tillstyrkte nämnden i 97 fall att den tidigare ådömda påföljden skulle avse även de nya brotten, därav i 66 fall med förordnande om återintagning. I 31 fall tillstyrkte nämnden att domstolen måtte döma särskilt för de nya brotten och i 56 fall att domstolen måtte undanröja påföljden ungdomsfängelse och för samtliga brott döma till påföljd av annan art. Beträffande de tre som tilltalats efter att påföljden ungdomsfängelse upphört enligt beslut av ungdomsfängelsenämnden tillstyrkte nämnden att domstolen skulle döma särskilt till påföljd för de aktuella brotten.

Ungdomsfängelsenämnden har vidare under

året avgivit yttrande till hovrätt beträffande fyra i anstalt intagna till ungdomsfängelse dömda personer. I sex fall har nämnden avgivit yttrande över nådenasökningar och i två fall angående erhållande av pass.

Ungdomsfängelsenämnden har under året meddelat beslut om frigivningspermission för 362 män och fem kvinnor. Av dessa utgjordes 44, samtliga avseende män, av s k bunden permission. Därav permitterades 14 till visst angivet arbete, tolv till utbildning vid olika slags skolor eller kurser, en för fullgörande av militärtjänstgöring och tio med föreskrift att vistas på Björkahemmet, ett behandlingshem som drivs av föreningen skyddsvärnet i Stockholm och ta det arbete som föreståndaren för hemmet anvisade.

Nämnden har under året medgivit fem män vistelse utanför anstalt enligt 34§ lagen om kriminalvård i anstalt.

Nämnden har under året inte meddelat något beslut om omhändertagande.

Under 1975 har 190 män och 4 kvinnor överförts till vård utom anstalt. Nämnden har vid besluten om överförande till vård utom anstalt fastställt dag för övergången. I ett fall har nämnden funnit särskilda skäl föreligga för beslut om överförande till vård utom anstalt innan ett år förflutit sedan den dömda intagits i anstalt.

Ungdomsfängelsenämnden har under året beslutat om återintagning av 27 män överförda till vård utom anstalt. Domstol har förordnat om återintagning av 71 män.

Nämnden har under året beslutat att påföljden ungdomsfängelse skall upphöra för 136 män och fyra kvinnor.

Ungdomsfängelsenämndens ordinarie ledamöter har under 1975 varit justitierådet Ingrid Gärde Widemar, ordförande, regeringsrådet Magnus Sjöberg, ställföreträdare för ordföranden, byråchefen Ingemar Andersson, överinspektören Ulla Bergkvist och generaldirektören Bo Martinsson.

9.3 KRIMINALVÅRDSNÄMNDEN

Kriminalvårdsnämnden prövar bl a frågor om villkorlig frigivning för dem som dömts till påföljden fängelse med strafftid över ett år.

Under 1975 har nämnden hållit 128 sammanträden, varav 43 telefonsammanträden. Nämnden har under året handlagt 1 274 ärenden och därvid meddelat sammanlagt 1995 beslut.

Nämnden har under året beslutat om villkorlig frigivning vid eller efter två tredjedelar av strafftiden för 726 personer. För 204 personer har nämnden beslutat om villkorlig frigivning vid eller efter halva men före två tredjedelar av strafftiden. I 225 fall har nämnden avslagit framställning om villkorlig frigivning vid halva strafftiden utan samband med annan prövning.

När nämnden funnit förutsättningar föreligga för villkorlig frigivning men den intagnes förhållanden vid frigivningen ännu ej kunnat tillfredsställande ordnas, har nämnden meddelat principbeslut om villkorlig frigivning och bord-

lagt ärendet i avvaktan på utredning i detta hänseende. Härefter har nämnden åter tagit upp ärendet för slutligt avgörande. Antalet ärenden, i vilka principbeslut meddelades, var 485.

I 59 fall begärde intagna hos nämnden prövning av övervakningsnämnds beslut angående villkorlig frigivning. Ändring av övervakningsnämnds beslut skedde i sju fall.

I 66 fall begärde intagna omprövning av kriminalvårdsnämndens beslut. I 25 fall ändrades beslutet till de intagnas förmån.

Nämnden har under året handlagt 158 ärenden angående vistelse utanför anstalt enligt 34 § lagen om kriminalvård i anstalt. I 104 av dessa lämnade nämnden medgivande till sådan vistelse.

Kriminalvårdsnämndens ordinarie ledamö-

Tabell 9.4 Frivårdsklientelet: övervakningsnämndernas beslut om åtgärder vid misskötsamhet 1975

Non-institutional clientele: decisions of the Supervision Boards on misconduct cases 1975

Åtgärd	Kategori		Till skyddstillsyn dömda	Villkorligt frigivna	Totalt
	Vård utom anstalt internerade	ungdomsfängelselever			
Beslut om varning	11	6	82	32	131
Förordnande om tillfälligt omhändertagande	36	11	392	150	589
Verkställda omhändertaganden	29	6	264	107	406
Meddelande om föreskrift	7	4	87	41	139
Förverkande av den villkorligt medgivna friheten	-	-	-	24	24
Framställning till åklagare att denne vid domstol för talan om anstaltsbehandling enligt BrB 28:3	-	-	13	-	13
Framställning till åklagare att denne vid domstol för talan om undanröjande av skyddstillsyn på grund av misskötsamhet	-	-	11	-	11
Framställning till ungdomsfängelsenämnden om återintagning i anstalt	-	8	-	-	8
Framställning till interneringsnämnden om återintagning i anstalt	2	-	-	-	2
Summa beslutade åtgärder	56	29	585	247	917

ter har under 1975 varit justitierådet Leif Brundin, ordförande, justitierådet Erik Nyman, ställföreträdare för ordföranden, kansli- rådet Gunvor Bergström, generaldirektören Bo Martinsson och riksdagsledamoten Lisa Mattson.

9.4 ÖVERVAKNINGSNÄMNDERNA

De lokala övervakningsnämnderna skall genom anvisningar och direktiv till skyddskonsulenter och övervakare leda kriminalvården i frihet. Övervakningsnämnderna beslutar om övergång från anstaltsvård till frivård och i en rad ärenden av betydelse för den övervakade, t ex om upphörande av övervakning för villkorligt frigivna och till skyddstillsyn dömda, om åtgärder vid misskötsamhet och om tillfälligt omhändertagande.

De många och skiftande uppgifterna inom frivården kräver en nära och fortlöpande kontakt med skyddskonsulenter. I sin verksamhet skall nämnderna även samarbeta med varandra samt med andra myndigheter och organisationer vilkas arbetsuppgifter berör deras verksamhet. Regelmässiga överläggningar med andra myndigheter än skyddskonsulent och anstaltsledning förekommer dock endast i begränsad omfattning.

Övervakningsnämndernas verksamhetsområde motsvaras av en eller flera allmänna underretters domkrets. I regel sammanfaller verksamhetsområdena med skyddskonsulent-

distrikten. Antalet övervakningsnämnder var 48 vid utgången av 1975. Av dessa var övervakningsnämnden i Stockholm uppdelad på sex avdelningar, Göteborg på tre avdelningar samt var och en av övervakningsnämnderna i Malmö, Södertälje och Örebro på två avdelningar.

Övervakningsnämnderna beslutade under 1975 om villkorlig frigivning för 1 949 personer dömda till fängelse. Av dessa avsåg 1 760 beslut om frigivning vid eller efter två tredjedelar av strafftiden. För 189 personer beslutades om villkorlig frigivning vid eller efter halva men före två tredjedelar av strafftiden.

Prövning angående fortsatt övervakning efter ett år har gjorts för 5 915 personer dömda till skyddstillsyn och 45 villkorligt frigivna. Därvid beslutades i resp 1 746 och 25 fall att övervakningen skulle upphöra. Beslut i övrigt om upphörande i förtid av övervakningen p g a att den ej längre bedömts erforderlig fattades för 491 personer dömda till skyddstillsyn och 62 villkorligt frigivna.

Under 1975 har beslut om förlängning av övervakningen efter två år fattats för 1 280 personer. Beslut att övervakningen skulle återupptas har fattats i 262 fall, varav tre gällde villkorligt frigivna.

Övervakningsnämnderna har under 1975 beslutat om vistelse utanför anstalt enligt 34 § lagen om kriminalvård i anstalt för 289 personer.

Tabeller

Tables

Tabell 1 Frivården: klientel den 1 januari 1976 efter påföjd, kön och skyddskonsulentdistrikt
 Non-institutional clientele as of January 1, 1976, by sentence, sex and probation district

Region och skydds-konsulentdistrikt	Till vård utom anstalt överförda				Till skyddstillsyn dömda		Villkorligt frigivna		Samtliga		Totalt
	till internering dömda		till undomsfängelse dömda		M	K	M	K	M	K	
	M	K	M	K							
<i>Umeåreg</i>	12	—	10	—	412	29	81	1	515	30	545
Gällivare	2	—	—	—	70	3	11	—	83	3	86
Luleå	2	—	6	—	215	18	48	—	271	18	289
Umeå	8	—	4	—	127	8	22	1	161	9	170
<i>Härnösandsreg</i>	2	—	4	—	449	33	65	—	520	33	553
Härnösand	1	—	1	—	142	6	17	—	161	6	167
Sundsvall	1	—	1	—	189	19	36	—	227	19	246
Östersund	—	—	2	—	118	8	12	—	132	8	140
<i>Uppsalareg</i>	38	—	23	—	789	97	163	7	1 013	104	1 117
Gävle	9	—	3	—	185	28	60	1	257	29	286
Hudiksvall	5	—	1	—	150	15	9	—	165	15	180
Uppsala	24	—	19	—	454	54	94	6	591	60	651
<i>Stockholmsreg</i>	201	3	76	2	3 029	481	714	21	4 020	507	4 527
Eskilstuna	4	—	6	—	209	33	35	2	254	35	289
Nyköping	4	—	4	—	107	15	16	—	131	15	146
Sthlms, internerade	152	3	—	—	—	—	—	—	152	3	155
Sthlms, norra förorter	15	—	5	—	561	67	130	2	711	69	780
Sthlms, norra unga	—	—	10	1	148	42	—	—	158	43	201
Sthlms, norra äldre	—	—	—	—	450	76	—	—	450	76	526
Sthlms, södra förorter	11	—	23	—	563	88	136	1	733	89	822
Sthlms, södra unga	—	—	20	1	218	53	—	—	238	54	292
Sthlms, södra äldre	—	—	—	—	504	90	—	—	504	90	594
Södertälje	11	—	8	—	184	14	26	1	229	15	244
Visby	4	—	—	—	85	3	8	—	97	3	100
Skyddsvärnet Sthlm	—	—	—	—	—	—	363	15	363	15	378
<i>Västeråsreg</i>	14	—	33	—	750	73	157	2	954	75	1 029
Falun	8	—	19	—	314	26	75	1	416	27	443
Köping	—	—	4	—	169	10	27	—	200	10	210
Västerås	6	—	10	—	267	37	55	1	338	38	376
<i>Linköpingsreg</i>	36	1	37	1	774	84	99	5	946	91	1 037
Kalmar	11	—	5	—	160	17	23	1	199	18	217
Linköping	6	—	13	—	247	32	36	—	302	32	334
Norrköping	15	1	10	—	200	26	25	4	250	31	281
Västervik	4	—	9	1	167	9	15	—	195	10	205
<i>Örebroreg</i>	20	—	18	—	727	84	103	3	868	87	955
Karlstad	7	—	3	—	313	30	29	—	352	30	382
Kristinehamn	5	—	9	—	129	18	23	—	166	18	184
Örebro	8	—	6	—	285	36	51	3	350	39	389
<i>Göteborgsreg</i>	133	—	70	2	2 631	329	426	6	3 260	337	3 597
Bohus	8	—	10	—	267	19	26	—	311	19	330
Borås	12	—	6	1	329	53	85	1	432	55	487
Göteborg, unga	—	—	38	1	401	52	37	1	476	54	530
Göteborg, äldre st	—	—	—	—	883	98	—	—	883	98	981
Göteborg, äldre vf	90	—	—	—	—	—	174	3	264	3	267
Halmstad	7	—	3	—	287	41	32	—	329	41	370
Skövde	10	—	5	—	273	39	37	—	325	39	364
Vänersborg	6	—	8	—	191	27	35	1	240	28	268
<i>Malmöreg</i>	91	1	63	4	1 965	310	412	18	2 531	333	2 864
Helsingborg	14	—	4	—	315	63	75	1	408	64	472
Jönköping	12	1	13	1	347	49	61	4	433	55	488
Karlskrona	3	—	2	—	160	11	19	—	184	11	195
Kristianstad	3	—	2	—	153	22	27	—	185	22	207
Lund	7	—	4	—	147	17	29	1	187	18	205
Malmö	40	—	31	3	542	122	165	12	778	137	915
Växjö	10	—	2	—	164	18	25	—	201	18	219
Ystad	2	—	5	—	137	8	11	—	155	8	163
Summa	547	5	334	9	11 526	1 520	2 220	63	14 627	1 597	16 224

Tabell 2 Frivården: övervakare fördelade efter antalet uppdrag 1 januari 1976
Supervisors by numbers of cases as of January 1, 1976

Region och skydds-konsulentdistrikt	Antal uppdrag per övervakare						Summa övervakare	Summa övervakade ¹
	1	2	3-5	6-10	11-20	21-		
Umeåreg	355	47	20	5	-	-	427	566
Gällivare	48	10	4	-	-	-	62	87
Luleå	169	23	12	3	-	-	207	289
Umeå	138	14	4	2	-	-	158	190
Härnösandsreg	256	54	35	6	1	-	352	564
Härnösand	92	18	11	-	-	-	121	170
Sundsvall	99	19	18	6	-	-	142	248
Östersund	65	17	6	-	1	-	89	146
Uppsalareg	503	99	61	12	5	1	681	1 167
Gävle	115	29	14	3	3	-	164	301
Hudiksvall	88	14	14	1	1	-	118	182
Uppsala	300	56	33	8	1	1	399	684
Stockholmsreg	2 140	361	166	58	35	12	2 772	4 872
Eskilstuna	107	25	20	2	1	2	157	306
Nyköping	75	17	2	4	-	-	98	146
Sthlms, internerade	39	6	2	4	4	-	55	163
Sthlms, norra förorter	396	58	25	7	6	-	492	780
Sthlms, norra unga	110	10	6	-	3	-	129	203
Sthlms, norra äldre	232	27	14	10	6	1	290	526
Sthlms, södra förorter	368	64	47	15	3	1	498	906
Sthlms, södra unga	171	23	3	4	2	-	203	292
Sthlms, södra äldre	300	41	25	8	2	1	377	594
Södertälje	75	31	12	3	3	-	124	264
Visby	67	12	3	-	-	-	82	104
Skyddsvärnet Sthlm	200	47	7	1	5	7	267	588
Västeråsreg	468	125	69	10	4	-	676	1 107
Falun	241	45	30	4	2	-	322	491
Köping	94	39	11	-	-	-	144	212
Västerås	133	41	28	6	2	-	210	404
Linköpingsreg	396	125	77	16	3	-	617	1 080
Kalmar	71	34	22	-	-	-	127	222
Linköping	138	36	16	7	2	-	199	343
Norrköping	104	30	21	7	1	-	163	305
Västervik	83	25	18	2	-	-	128	210
Örebroreg	452	91	52	12	8	-	615	1 038
Karlstad	171	33	21	6	1	-	232	397
Kristinehamn	70	24	15	3	-	-	112	192
Örebro	211	34	16	3	7	-	271	449
Göteborgsreg	1 347	266	190	42	33	6	1 884	3 700
Bohus	125	34	19	6	2	-	186	331
Borås	197	37	35	3	2	1	275	487
Göteborg, unga	211	42	27	5	6	-	291	542
Göteborg, äldre st	252	46	39	19	13	2	371	991
Göteborg, äldre vf	97	9	8	-	6	3	123	311
Halmstad	177	43	21	2	2	-	245	392
Skövde	172	33	24	5	-	-	234	372
Vänersborg	116	22	17	2	2	-	159	274
Malmöreg	1 172	327	205	34	6	-	1 744	3 083
Helsingborg	185	65	48	5	-	-	303	521
Jönköping	218	50	31	4	-	-	303	488
Karlskrona	102	21	18	-	-	-	141	205
Kristianstad	87	28	21	-	-	-	136	234
Lund	120	9	6	4	1	-	140	212
Malmö	255	101	61	19	4	-	440	1 005
Växjö	115	35	12	1	-	-	163	234
Ystad	90	18	8	1	1	-	118	184
Summa	7 089	1 495	875	195	95	19	9 768	17 177

¹) Inklusive intagna i anstalt för vilka övervakare förordnats före villkorlig frigivning eller överförande till vård utom anstalt.

Tabell 3 Frivården: olika kategorier övervakare den 1 januari 1976¹
Categories of supervisors as of January 1, 1976

Kategori	Antal övervakare	Antal klienter	Procent klienter av samtliga klienter
Skyddskonsulenter/skyddsassistenter	408	2 967	17
Lekmän	9 360	14 210	83
Summa	9 768	17 177	100

¹) Inklusive förtroendemän och övervakare för klienter i anstalt.

Tabell 4 Frivården: klientelutveckling 1969-1976
Non-institutional population 1969-1976

Kategori	Personer under övervakning den 1 januari							
	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976
Överförda till vård utom anstalt:								
ungdomsfängelseelever	550	550	515	522	501	438 ¹)	434	343
internerade	675	686	717	750	717	649 ¹)	620	552
Villkorligt dömda med övervakning	26	-	-	-	-	-	-	-
Till skyddstillsyn dömda	18 654	19 158	19 306	19 215	19 582	19 018 ¹)	13 604	13 046
Villkorligt frigivna	2 508	2 624	2 436	2 408	2 388	2 570 ¹)	2 398	2 283
Summa	22 413	23 018	22 974	22 895	23 188	23 304	17 056	16 224

¹) Exkl Falun

Tabell 5 Frivården: klienteltillströmning 1969-1975
Non-institutional care: new cases 1969-1975

Kategori	Nya övervakningsfall						
	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Till skyddstillsyn dömda	8 225	8 388	8 731	6 925	6 890	6 911	6 938
Villkorligt frigivna	3 273	3 283	2 917	3 003	3 171	2 842	2 458
Överförda till vård utom anstalt:							
Internering	523	486	454	380	391	348	249
Ungdomsfängelse	412	387	383	374	300	274	187
Summa	12 433	12 544	12 485	10 682	10 752	10 375	9 832

Tabell 6 Personer dömda till skyddstillsyn¹⁾ 1975 efter huvudbrott, ålder och kön
 Persons sentenced to probation 1975 by principal offence, age and sex

Brott	Ålder								M	Kv	Summa
	15-17	18-20	21-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-			
<i>Brottsbalken</i>											
3 kap Brott mot liv och hälsa	17	82	45	37	26	16	27	16	245	21	266
Därav misshandel (3:5)	16	74	35	34	22	14	21	16	220	12	232
4 kap Brott mot frihet och frid	1	3	12	29	13	9	11	8	84	2	86
6 kap Sedlighetsbrott	3	7	7	8	9	9	5	8	54	2	56
8 kap Stöld, rån m m	66	1 252	729	539	304	144	152	59	2 951	294	3 245
Därav stöld (8:1)	19	356	263	208	152	74	89	42	1 006	197	1 203
Grovt stöld (8:4)	28	650	356	261	125	60	42	14	1 459	77	1 536
Rån, även grovt (8:5, 6)	6	16	2	9	2	2	1	-	36	2	38
Motorfordonstillgrepp (8:7)	13	225	105	57	21	8	17	2	431	17	448
9 kap Bedrägeri och annan oredlighet	1	158	239	235	170	91	121	56	839	232	1 071
Därav bedrägeri, även grovt (9:1, 3)	-	85	155	166	140	64	99	38	574	173	747
Häleri (9:6)	1	68	79	62	28	20	20	13	238	53	291
10 kap Förskingring m m	-	5	7	17	12	8	17	7	61	12	73
11 kap Galdenårsbrott	-	-	-	-	-	2	1	-	3	-	3
12 kap Skadegörelse	-	6	8	10	3	3	4	1	30	5	35
13 kap Allmänfarliga brott	-	5	1	2	5	1	1	-	15	-	15
14 kap Förfalskningsbrott	-	1	6	10	8	1	5	1	31	1	32
15 kap Mened m m	-	-	-	-	-	-	2	-	2	-	2
17 kap Brott mot allmän verksamhet	7	32	23	26	14	13	9	8	122	10	132
Därav våld, hot mot tjänsteman (17:1)	7	31	21	26	14	12	9	8	116	10	128
21 kap Brott av krigsmän	-	1	12	2	1	-	2	-	18	-	18
<i>Trafikbrottslagen (1951:649)</i>	8	25	31	74	82	77	107	56	397	63	460
Därav rattfylleri, ratt-onykterhet (4§)	7	21	28	74	81	76	104	56	386	61	447
<i>Narkotikastrafflagen (1968:64)</i>											
Därav grovt narkotikabrott (3§)	-	69	81	49	10	4	1	1	155	60	215
<i>Varusmuggling (1960:418)</i>	1	22	13	4	3	2	1	-	37	9	46
<i>Övrigt</i>	1	91	112	97	76	57	74	33	464	79	541
Därav två eller fler likvärdiga brott i domen	1	85	105	93	72	53	63	27	427	72	499
Summa	105	1 759	1 326	1 139	737	438	540	254	5 508	790	6 298

¹ Personer dömda till fängelse och skyddstillsyn i samma dom redovisas i tabell 15.

Tabell 7 Kriminalvårdsanstalterna: Platsantal och medelbeläggning 1975
Prisons: capacity and average population 1975

Anstaltstyp, region och anstalt	Nominellt plats- antal 1975-12-31		Medelbeläggning 1975		Beläggningsprocent 1975	
	S	Ö	S	Ö	S	Ö
<i>RIKSANSTALTER</i>						
Härlanda	23	—	11	—	48	—
Härnösand	83	—	50	—	60	—
Kumla I	149	—	92	—	62	—
Kumla II	160	—	133	—	83	—
Malmö	107	—	87	—	81	—
Norrälje	226	—	162	—	72	—
Skogome	103	—	83	—	81	—
Tidaholm	230	—	108	—	47	—
Ulriksfors	100	—	40	—	40	—
Österåker	156	—	112	—	72	—
Lärbro	—	98	—	72	—	73
Skänninge	—	120	—	81	—	68
Tillberga	—	119	—	70	—	59
Viskan	—	120	—	67	—	56
Hall	185	65	149	36	81	55
Kalmar	47	—	39	—	83	—
Norrköping	67	—	59	—	88	—
Hällby	80	9	46	8	58	89
Mariefred	80	9	69	8	86	89
Roxtuna	51	19	45	9	88	47
Skenäs	—	85	—	68	—	80
Hinseberg	65	34	33	36	51	106
Båtshagen	—	15	—	10	—	67
Håga	64	—	34	—	53	—
<i>LOKALANSTALTER</i>						
<i>Umeåreg</i>						
Haparanda	14	20	16	19	114	95
Luleå	27	—	25	—	93	—
Umeå	22	—	20	—	91	—
Sörbyn	—	40	—	28	—	70
<i>Härnösandsreg</i>						
Härnösand	16	—	15	—	94	—
Bergsåker	—	40	—	28	—	70
Ljustadalen	—	19	—	5	—	26
<i>Uppsala</i>						
Gävle	40	—	30	—	75	—
Hudiksvall	26	—	13	—	50	—
Uppsala	48	20	33	20	69	100
Vängdalen	—	40	—	31	—	78
Åby	—	60	—	40	—	67

Tabell 7 (forts) Kriminalvårdsanstalterna: platsantal och medelbeläggning 1975

Anstaltstyp, region och anstalt	Nominellt plats- antal 1975-12-31		Medelbeläggning 1975		Beläggningsprocent 1975	
	S	Ö	S	Ö	S	Ö
<i>Stockholmsreg</i>						
Långholmen ¹	215	—	174	—	81	—
Nyköping	31	—	25	—	81	—
Visby	20	—	14	—	70	—
Asptuna	—	40	—	39	—	98
Djupvik	—	60	—	50	—	83
Nacka	—	8	—	9	—	113
Sjöboda	—	40	—	30	—	75
Svartsjö	—	80	—	81	—	101
Valla	—	40	—	33	—	83
<i>Kumlareg</i>						
Falun	37	—	29	—	78	—
Västerås	39	—	34	—	87	—
Lerbäck	—	20	—	17	—	85
Majorshagen	—	60	—	49	—	82
Orrretorp	—	40	—	34	—	85
Skåltjärnshyttan	—	37	—	31	—	84
<i>Göteborgsreg</i>						
Halmstad	27	—	23	—	85	—
Härlanda	109	6	100	5	92	83
Marjesta	72	40	43	29	60	73
Vänersborg	51	—	30	—	59	—
Lindome	—	40	—	26	—	65
Måshult	—	35	—	28	—	80
Ollestad	—	40	—	32	—	80
Smälteryd	—	40	—	36	—	90
Västergården	—	60	—	44	—	73
Ytterby	—	20	—	11	—	55
<i>Malmöreg</i>						
Karlskrona	62	—	32	—	52	—
Kristianstad	52	—	52	—	100	—
Västervik	39	—	21	—	54	—
Växjö	68	—	56	—	82	—
Ystad	31	—	33	—	106	—
Hildero	—	15	—	10	—	67
Rönås	—	42	—	37	—	88
Singeshult	—	60	—	55	—	92
Stångby	—	40	—	33	—	83
Torhult	—	30	—	27	—	90
Tygelsjö	—	46	—	40	—	87
Ödevata	—	60	—	45	—	75
Summa riks- och lokanstalter	2 807	1 931	2 170	1 462	77	76

¹ Kriminalvårdsanstalten Långholmen stängdes i juni 1975.

Tabell 8 Kriminalvårdens anstalter: platsantal 1969–1976
Prisons and remand prisons: capacity 1969–1976

Kategori	Platsantal 1 januari							
	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976
Kriminalvårdsanstalter: slutna platser	3 908	3 979	3 979	3 979	3 357	3 357	3 190	2 594
öppna platser	1 946	1 931	1 944	1 886	1 880	1 886	1 911	2 031
Allmänna häkten	516	516	533	640	643	660	849	1 126
Summa	6 370	6 426	6 456	6 505	5 880	5 903	5 950	5 751

Tabell 9 Kriminalvårdsanstalterna och de allmänna häktena: klienttillströmning 1969–1975
Prisons and remand prisons: receptions 1969–1975

Kategori	Intagningar							
	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	
Fängelse	10 232	10 546	9 360	10 599	9 963	9 263	10 109	
därav högst 3 mån	6 432	6 939	6 210	7 313	6 818	7 040	7 398	
Internering	491	401	377	331	319	250	223	
därav nykomna	110	80	52	54	49	37	24	
därav återintagna	381	321	325	277	270	213	199	
Ungdomsfängelse	459	369	326	383	310	187	161	
därav nykomna	270	249	186	214	187	98	85	
därav återintagna	189	120	140	169	123	89	76	
Skyddstillsyn med anstalts- behandling	688	635	749	714	623	487	591	
Förvandlingsstraff för böter	205	137	127	133	78	68	73	
Summa till frihetsberövande dömda	12 075	12 088	10 939	12 160	11 293	10 255	11 157	
Häktade, gripna, anhållna	36 988	37 109	37 043	33 410	32 268	31 027	31 755	

Tabell 10 Kriminalvårdsanstalterna: avgångna 1969–1975
Prisons: released persons 1969–1975

Kategori	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Till fängelse dömda: frigivna efter full tid	6 985	7 321	6 879	7 615	7 707	7 508	7 625
villkorligt frigivna	3 273	3 283	2 917	3 003	3 171	2 842	2 458
Överförda till vård utom anstalt:							
internerade	523	486	454	380	391	348	249
ungdomsfängelseelever	412	387	383	374	300	274	187
Dömda till skyddstillsyn med anstaltsbehandling	704	618	741	737	634	510	685

Tabell 11 Kriminalvården: genomsnittligt antal personer inom anstaltsvård och frivård 1969–1975
Average institutional and non-institutional clientele 1969–1975

Kategori	Genomsnittligt antal klienter							
	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	
Anstaltsklientelet (intagna på kriminal- vårdsanstalter, allmänna häkten och med häkten samordnade polisarrester)	5 530	5 250	5 004	5 004	4 972	4 266	4 140	
Därav								
gripna och anhållna	105	106	123	118	115	92	120	
häktade för brott:								
ej undersökningsfall	530	540	534	490	521	480	488	
undersökningsfall	176	141	101	105	118	94	83	
dömda till fängelse	3 311	3 195	3 040	3 232	3 243	2 808	2 788	
dömda till ungdomsfängelse	505	452	444	390	359	313	238	
dömda till internering	758	684	609	526	495	378	307	
dömda till skyddstillsyn (BrB 28:3)	75	67	86	86	71	54	74	
överförda till särskild vård	21	20	11	12	11	14	8	
förvandlingsstraff för böter	20	15	13	13	11	7	8	
övriga intagna	29	30	43	32	28	26	26	
Frivårdsklientelet	22 775	23 078	22 818	23 114	23 349	19 354	16 691	
Därav								
dömda till skyddstillsyn	18 933	19 167	19 052	19 332	19 736	15 633	13 358	
villkorligt frigivna	2 582	2 636	2 521	2 513	2 439	2 623	2 320	
överförda till vård utom anstalt:								
internerade	685	728	730	750	688	663	609	
ungdomsfängelseelever	575	547	515	519	486	435	404	

Tabell 12 Kriminalvårdsanstalterna och de allmänna häktena¹: Intagna efter kategori 1 januari 1975–1 januari 1976
Prisons and remand prisons: inmates by category January 1, 1975–January 1, 1976

Kategori	1975												1976	Medeltal 1975
	Jan	Febr	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec	Jan	
Kriminalvårdsanstalter														
Häktade för brott:														
ej undersökningsfall	112	134	113	105	127	109	37	33	46	36	33	26	24	76
undersökningsfall	73	88	93	83	75	70	15	20	19	19	19	20	23	50
Till fängelse dömda	2 405	3 015	3 339	2 874	2 918	2 719	2 615	2 617	2 570	2 642	2 797	2 876	2 564	2 782
Förvandlingsstraff för böter	9	9	7	5	8	6	10	10	8	9	10	6	9	8
Till ungdomsfängelse dömda	246	254	243	237	235	235	240	221	244	239	230	226	218	238
Till internering dömda	331	326	322	309	285	291	302	289	314	290	312	308	290	307
Till skyddstillsyn med anstaltsbehandling dömda	66	53	80	74	67	64	66	69	53	87	105	104	89	74
Till sluten eller öppen psykiatrisk vård överförda	12	11	8	11	5	17	7	6	6	5	6	3	6	8
Övriga	3	1	5	3	3	4	3	1	4	5	–	5	2	3
Summa	3 257	3 891	4 210	3 701	3 723	3 515	3 295	3 266	3 264	3 332	3 512	3 574	3 225	3 546
Allmänna häkten														
Häktade:														
ej undersökningsfall	276	399	389	337	335	385	427	419	483	532	503	457	362	412
undersökningsfall	35	33	28	36	37	31	40	23	43	33	33	25	20	33
Gripna, anhållna	106	96	95	80	83	141	132	134	158	140	154	114	88	119
Övriga	20	24	30	27	20	18	42	28	28	54	26	46	24	30
Summa	437	552	542	486	475	575	641	604	712	759	716	642	494	594
Totalt	3 694	3 443	4 752	4 181	4 198	4 090	3 936	3 870	3 976	4 091	4 228	4 216	3 719	4 140

¹ Efter kriminalvårdsanstalten Långholmens nedläggning 1975-06-30 har häktade placerats i det nya allmänna häktet i Stockholm.

Tabell 13 Kriminalvårdsanstalterna: till fängelse dömda, som intagits 1975 efter ålder, kön och strafftidens längd
Prisons: sentenced persons admitted in 1975 by age, sex and duration of sentence

	Ålder																		Summa		
	15–17		18–20		21–24		25–29		30–34		35–39		40–49		50–59		60–		Kv	Samtliga	
	M	Kv	M	Kv	M	Kv	M	Kv	M	Kv	M	Kv	M	Kv	M	Kv	M	Kv			
1 månad	–	–	373	3	1 026	8	1 083	17	698	15	458	7	684	11	377	1	104	2	4 803	64	4 867
2 månader	–	–	86	2	342	8	461	5	249	4	160	2	226	3	104	–	23	1	1 651	25	1 676
3 månader	–	–	46	1	142	1	174	4	104	1	49	2	63	2	21	–	1	–	600	11	611
4 månader	1	–	35	–	82	3	79	–	48	–	23	–	46	1	12	–	2	–	328	4	332
5 månader	–	1	8	–	16	–	15	–	3	–	7	–	5	–	2	–	–	–	56	1	57
6 månader	–	–	48	1	166	2	167	6	83	3	47	3	48	2	14	–	3	–	576	17	593
7 månader	–	–	7	–	17	–	13	–	10	–	4	–	4	–	1	–	–	–	56	–	56
8 månader	–	–	38	1	117	5	90	2	68	–	30	–	23	2	12	1	1	–	379	11	390
9 månader	–	–	7	–	20	–	26	–	15	–	5	–	5	–	1	–	1	–	80	–	80
10 månader	–	–	18	–	79	1	66	5	37	2	23	–	17	1	3	–	–	–	243	9	252
11 månader	–	–	–	–	2	–	3	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	5	–	5
1 år	–	–	63	5	228	8	160	7	94	9	44	3	49	4	10	–	2	–	650	36	686
2 år	1	–	14	–	38	1	25	1	21	–	12	–	8	1	7	1	–	–	126	4	130
3 år	–	–	8	–	15	–	16	2	8	–	7	–	3	1	1	–	–	–	58	3	61
4 år	–	–	1	–	6	–	9	–	2	–	2	–	–	1	2	–	–	–	22	1	23
5 år	–	–	1	–	2	–	3	–	–	–	1	–	1	–	–	–	–	–	8	–	8
6 år	–	–	–	–	2	–	2	–	3	–	–	–	1	–	–	–	–	–	8	–	8
7 år	–	–	–	–	–	–	1	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2	–	2
9 år	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	1	–	1
10 år	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	1
Summa	2	1	753	13	2 301	37	2 393	49	1 444	34	873	17	1 183	29	567	3	137	3	9 653	186	9 839

Tabell 14 Kriminalvårdsanstalterna: till fängelse¹⁾ dömda som intagits 1975, efter ålder, kön och huvudbrott

Prisons: sentenced persons admitted in 1975 by age, sex and principal offence

Brott	Ålder								M	Kv	Summa
	15-17	18-20	21-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-			
<i>Brottsbalken</i>											
3 kap Brott mot liv och hälsa	1	89	185	165	93	51	60	18	656	6	662
Därav misshandel (3:5)	-	70	148	137	75	36	41	7	513	1	514
Grovt misshandel (3:6)	1	13	24	18	15	10	14	9	100	4	104
4 kap Brott mot frihet och frid	-	11	20	17	14	13	6	1	82	-	82
6 kap Sedlighetsbrott	-	5	14	18	16	7	10	3	72	1	73
8 kap Stöld, rån m m	-	212	558	429	212	114	87	22	1 598	36	1 634
Därav stöld (8:1)	-	44	108	92	48	22	32	7	338	15	353
Grovt stöld (8:4)	-	116	321	234	118	66	43	11	897	12	909
Rån, även grovt (8:5, 6)	-	21	59	37	18	11	6	1	146	7	153
Motorfordonstillgrepp (8:7)	-	31	68	61	26	11	5	3	203	2	205
9 kap Bedrägeri och annan oredlighet	-	14	84	106	96	38	53	20	385	26	411
Därav bedrägeri, även grovt (9:1, 3)	-	3	40	49	51	18	39	7	189	18	207
Häleri (9:6)	-	11	40	52	37	19	13	6	171	7	178
10 kap Förskingring m m	-	1	3	3	4	2	1	4	17	1	18
11 kap Galdenårsbrott	-	-	-	-	-	1	1	2	4	-	4
12 kap Skadegörelse	-	3	12	6	1	-	1	-	23	-	23
13 kap Allmänfarliga brott	-	2	1	3	4	1	3	-	14	-	14
14 kap Förfalskningsbrott	-	2	6	6	-	-	4	-	18	-	18
15 kap Mened m m	-	5	2	6	9	7	4	2	34	1	35
16 kap Brott mot allmän ordning	-	-	-	1	-	2	1	2	6	-	6
17 kap Brott mot allmän verksamhet	-	17	83	67	32	18	18	13	248	-	248
Därav våld, hot mot tjänsteman (17:1)	-	17	82	63	31	17	15	10	235	-	235
21 kap Brott av krigsmän	-	39	407	329	49	17	8	-	849	-	849
Därav lydnadsbrott (21:1, 2)	-	29	325	271	31	8	3	-	667	-	667
Rymning (21:12)	-	6	66	50	18	9	5	-	154	-	154
Trafikbrottslagen (1951:649)	-	213	495	751	631	405	668	459	3 568	54	3 622
Därav ratifylleri, ratt-onykterhet (4§)	-	199	454	702	604	390	647	451	3 395	52	3 447
Narkotikastrafflagen (1968:64)	1	37	158	100	42	23	8	4	343	30	373
Därav grovt narkotikabrott (3§)	1	31	114	61	30	13	3	4	235	22	257
Varusmuggling (1960:418)	1	16	29	23	9	4	5	1	82	6	88
Skattestrafflagen (1971:69, 1943:313)	-	-	1	2	7	9	7	10	36	-	36
Utlänningslagen (1954:193)	-	9	24	58	36	31	68	33	246	13	259
Övrigt	-	91	256	352	223	147	199	116	1 372	12	1 384
Därav två eller fler likvärdiga brott i domen	-	87	216	277	184	114	146	94	1 108	10	1 118
Summa	3	766	2 338	2 442	1 478	890	1 212	710	9 653	186	9 839

¹ Personer dömda till fängelse och skyddstillsyn i samma dom redovisas i tabell 15.

Tabell 15 Till fängelse och skyddstillsyn dömda som intagits i anstalt 1975 efter huvudbrott, ålder och kön
Persons sentenced to imprisonment and probation admitted in 1975 by principal offence, age and sex

Dömd enligt	Rubrik enligt	Ålder							Summa	
		15-17	18-20	21-24	25-29	30-34	35-39	40-	Kv	M
<i>Brottsbalken</i>										
	3 kap Brott mot liv och hälsa	-	1	1	-	-	-	-	-	2
	4 kap Brott mot frihet och frid	-	1	-	-	1	-	-	-	2
	6 kap Sedlighetsbrott	-	-	-	-	-	1	-	-	1
	8 kap Stöld, rån m m	1	44	66	48	14	8	8	1	188
	9 kap Bedrägeri och annan oredlighet	-	2	14	10	9	4	3	-	42
	10 kap Förskingring m m	-	-	-	-	1	2	-	-	3
	15 kap Mened m m	-	1	-	-	-	-	-	-	1
	17 kap Brott mot allmän verksamhet	-	1	2	1	-	-	-	-	4
	21 kap Brott av krigsmän	-	-	1	-	-	-	-	-	1
	<i>Trafikbrottslagen (1951:649)</i>	-	-	1	-	1	-	-	-	2
	<i>Tillverkning av vin och sprit (1961:180)</i>	-	-	-	-	1	-	-	-	1
	<i>Narkotikastrafflagen (1968:64)</i>	-	-	-	3	-	-	-	1	2
	Lagrum ej angivet	-	-	1	-	-	-	1	-	2
	Två eller flera likvärdiga brott i domen	-	2	4	5	3	1	2	-	17
	Summa	1	52	90	67	30	16	14	2	268

Tabell 16 Kriminalvårdsanstalterna: till internering dömda, nykomna under 1975 efter ålder, kön och huvudbrott
Prisons: sentenced persons admitted in 1975, by age, sex and principal offence

Dömd enligt	Rubrik enligt	Ålder						Summa
		21-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-	
<i>Brottsbalken</i>								
	3:1 Mord	-	1	-	-	-	-	1
	3:2 Dråp	1	-	-	-	-	-	1
	3:5 Misshandel	-	-	1	-	-	-	1
	3:6 Grov misshandel	-	-	-	-	2	-	2
	3:8 Vållande till kroppsskada m m	-	-	-	1	-	-	1
	6:1 Våldtäkt, våldförande	-	2	-	-	-	-	2
	8:4 Grov stöld	-	3	2	-	2	-	7
	8:6 Grovt rån	-	-	-	1	-	-	1
	8:7 Tillgrepp av fortskaffningsmedel	-	-	1	-	-	-	1
	9:3 Grovt bedrägeri	-	-	1	1	-	-	2
	14:1 Urkundsförfalskning	-	-	1	-	-	-	1
	17:1 Våld eller hot mot tjänsteman	-	1	-	-	-	-	1
	<i>Narkotikastrafflagen (1968:64)</i>							
	3§ Grovt narkotikabrott	-	-	2 ¹	-	-	-	2 ¹
	Två eller fler likvärdiga brott i domen	-	-	1	-	-	-	1
	Summa	1	7	9 ¹	3	4	-	24 ¹

Notsiffror anger därav kvinnor.

Tabell 17 Kriminalvårdsanstalterna: till ungdomsfängelse dömda, nykomna 1975, efter ålder, kön och huvudbrott
Prisons: persons sentenced to youth imprisonment admitted in 1975, by age, sex and principal offence

Dömd enligt	Rubrik enligt	Ålder			Summa
		15-17	18-20	21-24	
<i>Brottsbalken</i>					
	3:5 Misshandel	-	1	-	1
	3:6 Grov misshandel	-	4	-	4
	8:1 Stöld	-	4	-	4
	8:4 Grov stöld	3	43 ¹	1	47 ¹
	8:5 Rån	1	7	-	8
	8:6 Grovt rån	-	3	-	3
	8:7 Tillgrepp av fortskaffningsmedel	-	5	-	5
	9:3 Grovt bedrägeri	-	2	-	2
	13:2 Grov mordbrand	-	1	-	1
	17:1 Våld eller hot mot tjänsteman	1	1	-	2
	<i>Narkotikastrafflagen (1968:64)</i>				
	1§ Narkotikabrott	-	2	-	2
	3§ Grovt narkotikabrott	-	3	-	3
	Två eller fler likvärdiga brott i domen	-	3	-	3
	Summa	5	79 ¹	1	85 ¹

Notsiffror anger därav kvinnor.

Tabell 18 Kriminalvårdsanstalterna: till skyddstillsyn med anstaltsbehandling dömda som irtagits 1975, efter ålder, kön och huvudbrott
 Prisons: persons sentenced to probation with institutional treatment, admitted in 1975, by age, sex and principal offence

Dömd enligt	Rubrik	Ålder					Summa
		18-20	21-24	25-29	30-39	40-	
<i>Brottsbalken</i>							
	3:5 Misshandel	3	1	1	1	2	8
	3:6 Grov misshandel	—	1	—	—	—	1
	4:5 Olaga hot	1	—	1	2	1	5
	6:1 Våldtäkt, våldförande	—	2	—	—	—	2
	8:1 Stöld	10 ¹	9 ¹	10	7	1	37 ²
	8:4 Grov stöld	108 ⁶	36	14 ¹	7	3	168 ⁷
	8:5 Rån	10 ³	3	—	2 ¹	—	15 ⁴
	8:6 Grovt rån	1	—	—	—	—	1
	8:7 Tillgrepp av fortskaffningsmedel	14	13 ¹	3	—	1	31 ¹
	9:1 Bedrägeri	—	1	—	—	—	1
	9:3 Grovt bedrägeri	7 ³	3	3 ¹	8	—	21 ⁴
	9:6 Häleri	3 ¹	5	3	—	—	11 ¹
	13:1 Mordbrand	1 ¹	—	1	1	—	3 ¹
	17:1 Våld eller hot mot tjänstemän	6	1	—	—	—	7
<i>Trafikbrottslagen (1951:649)</i>							
	4§ Rattfylleri	2	—	1 ¹	—	1	4 ¹
<i>Varusmuggling (1960:418)</i>							
	1§ Varusmuggling	—	1	2	—	—	3
<i>Narkotikastrafflagen (1968:64)</i>							
	1§ Narkotikabrott	6	4 ¹	1	—	—	11 ¹
	3§ Grovt narkotikabrott	4 ³	1	—	—	—	5 ³
	Två eller fler likvärdiga brott i domen	16 ²	9	5 ¹	6	—	36 ³
	Summa	192 ²⁰	90 ³	45 ⁴	34 ¹	9	370 ²⁸
	Dom/beslut (BrB 28:8)	113 ¹¹	66 ¹⁰	23 ²	16 ³	3	221 ²⁶
	Totalt	305 ³¹	156 ¹³	68 ⁶	50 ⁴	12	591 ⁵⁴

Notssiffra anger därav kvinnor.

Diagram

Diagram 1 Frivården: Genomsnittligt antal klienter 1965–1975 efter kategori
Average non-institutional clientele 1965–1975, by category

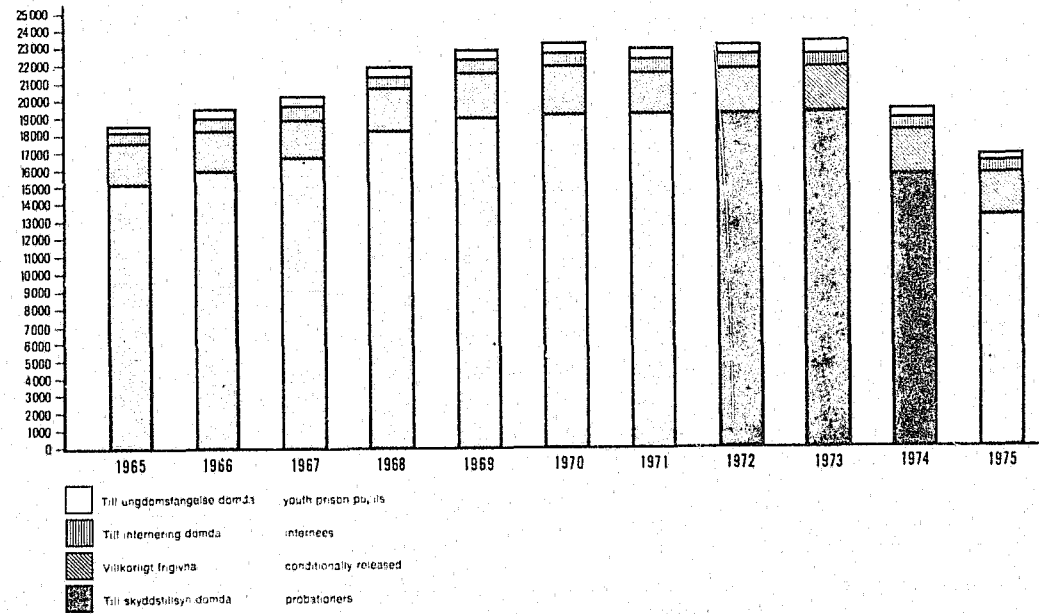

Diagram 2 Kriminalvårdsanstalterna: genomsnittligt antal klienter 1965–1975, efter kategori
Prisons: average institutional clientele 1965–1975, by category

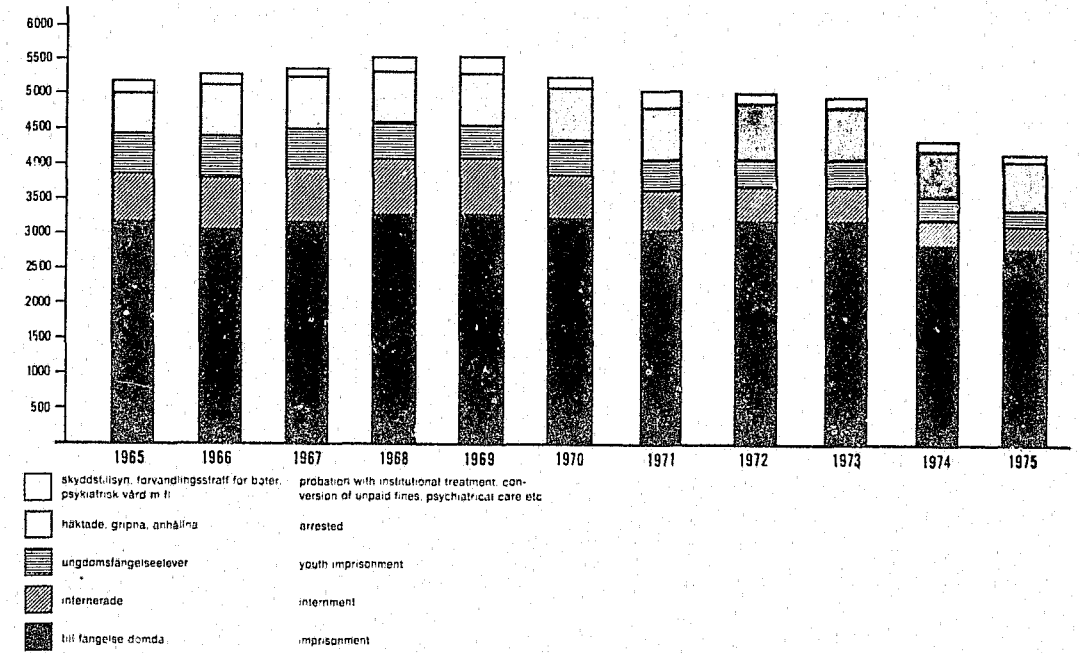

Diagram 3 Kriminalvårdsanstalterna: sluten anstaltsvård 1965–1975
Prisons: closed institutional care 1965–1975

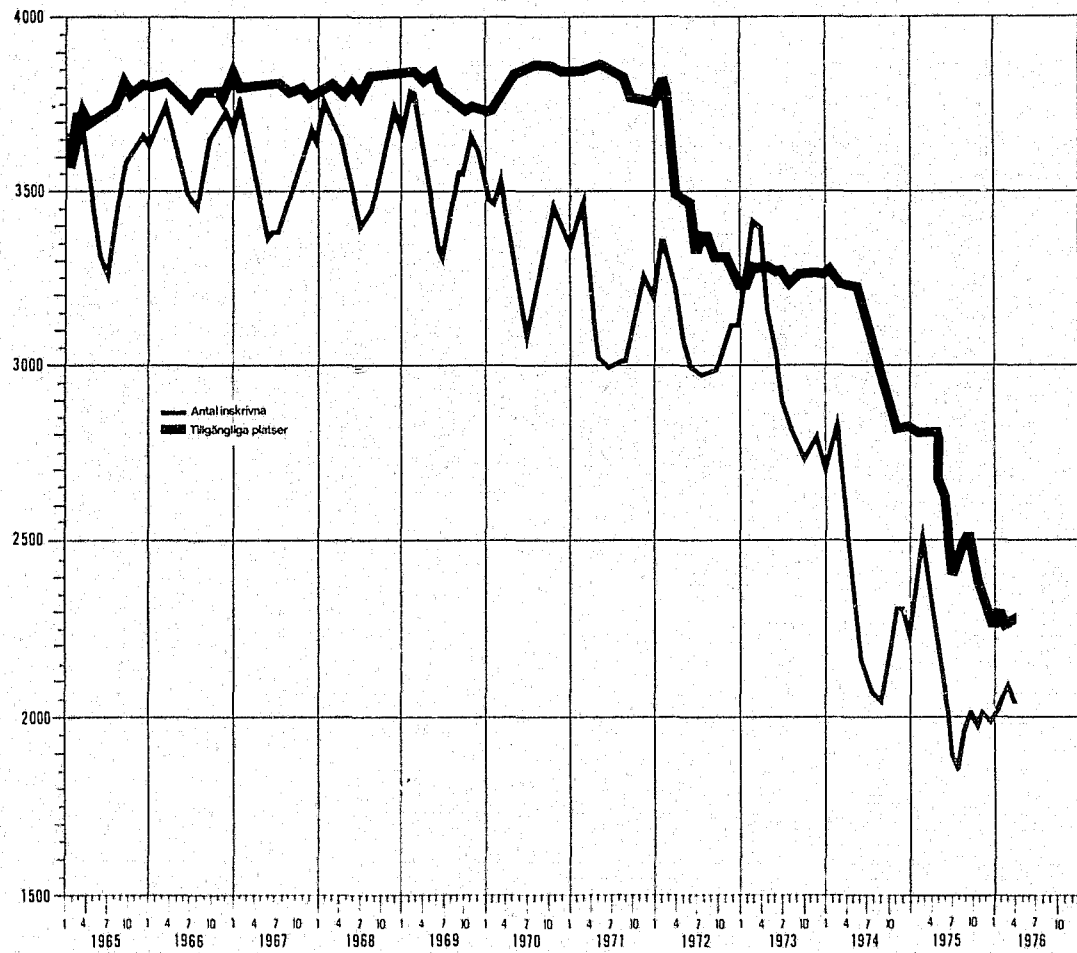
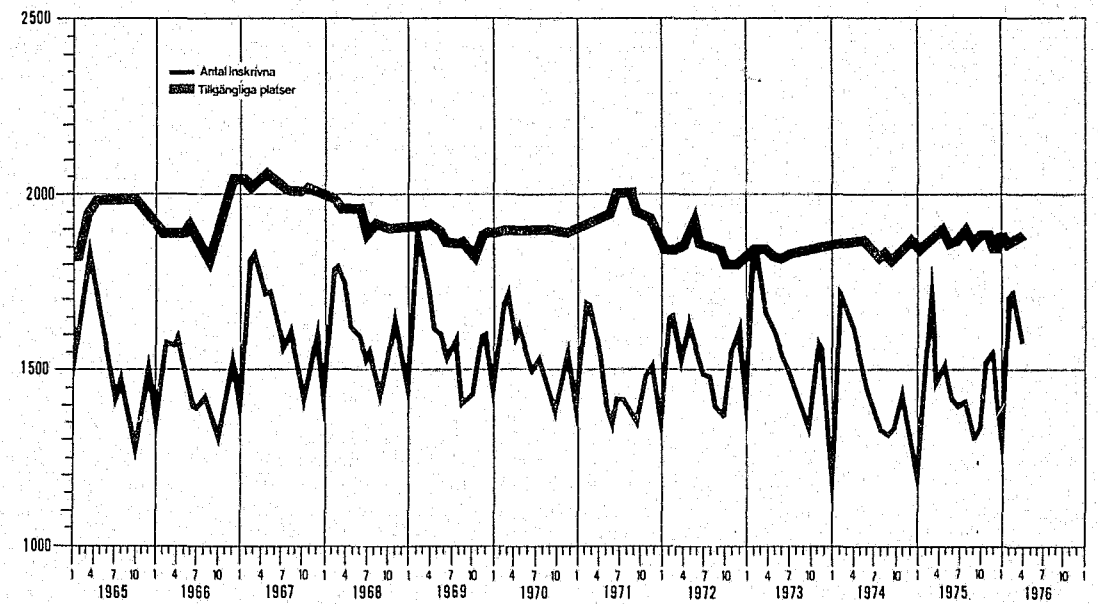

Diagram 4 Kriminalvårdsanstalterna: öppen anstaltsvård 1965–1975
Prisons: open institutional care 1965–1975

END

7 26/10/1954